
STUDIU ISTORIC DE FUNDAMENTARE

P U G

COMUNA ARCANI

JUD. GORJ

2019

STUDIUL ISTORIC DE FUNDAMENTARE

PUG

COMUNA ARCANI

JUDEȚUL GORJ

CUPRINS:

I. NOTĂ METODICĂ GENERALĂ

1. Descrierea obiectivelor și limitelor studiului
2. Descrierea metodei și direcțiilor de cercetare
3. Evidențierea surselor documentare, iconografice, cartografice
4. Prezentarea echipei de cercetare
5. Prezentarea critică a bibliografiei generale
6. Prezentarea studiilor anterioare pe care se bazează cercetarea

II. ANALIZA DEZVOLTĂRII TERITORIULUI ADMINISTRATIV ȘI A LOCALITĂȚILOR

1. Istoricul teritoriului administrativ și al localităților componente
2. Prezențe arheologice în teritoriul administrativ
3. Așezarea geografică și consecințe spațiale - configurație
4. Evoluția structurii etnice și apartenenței religioase a populației
5. Evoluția ocupațiilor populației
6. Evoluția reglementărilor edilitare și urbanistice
7. Evoluția tramei stradale și a parcelarului
8. Evoluția fondului construit; tipologia și caracteristicile acestuia, amenajări.
9. Amenajări urbanistice importante (parcelări, demolări, trasări de artere de circulație noi, lucrări hidrotehnice, amenajări de suprafețe plantate, etc.)
10. Concluzii referitoare la vechimea construcțiilor și amenajărilor urbane (străzi, piețe, plantații) și la evoluția urbanistică a localității

III. IDENTIFICAREA VALORILOR DE PATRIMONIU CONSTRUIT

1. Identificarea construcțiilor valoroase
2. Identificarea amenajărilor valoroase
3. Date semnificative referitoare la construcții și amenajări
4. Concluzii referitoare la elementele care necesită protecție și la natura acestora.

IV. DEFINIREA ȘI DELIMITAREA ZONELOR DE PROTECȚIE ȘI A ZONELOR ISTORICE DE REFERINȚĂ**V. CONCLUZII ALE STUDIULUI ISTORIC DE FUNDAMENTARE ÎN VEDEREA PĂSTRĂRII ȘI PUNERII ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CONSTRUIT ȘI DELIMITAREA ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE**

STUDIUL ISTORIC DE FUNDAMENTARE

PUG

COMUNA ARCANI

JUDEȚUL GORJ

I. NOTĂ METODICĂ GENERALĂ

---

1. Descrierea obiectivelor și limitelor studiului

Prezentul studiu istoric general reprezintă un studiu de fundamentare destinat identificării caracteristicilor morfologice generale și specifice ale localității, în evoluția sa istorică și urbanistică.

Teritoriul administrativ actual al comunei Arcani ca și rețeaua de localități existente (un număr de patru sate din care satul de centru Arcani și satele componente Sănătești, Stroiești și Cîmpofeni) a rezultat în baza Legii nr. 2/1968 de organizare administrativ teritorială a României.

Zona studiată se referă la întreg teritoriul administrativ al localității Arcani, care cuprinde **4 sate** după cum urmează: **Arcani, Sănătești, Stroiești și Cîmpofeni.**

Obiectivul principal al studiului este acela de a determina valorile culturale reprezentate de fondul urban construit, de elementele de patrimoniu construit și de peisaj (peisaj natural și construit), factori ce alcătuiesc potențialul de dezvoltare durabilă a localității și care vor determina măsurile ce trebuie incluse în cadrul PUG, stabilite și aplicate prin reglementările Regulamentului Local de Urbanism (RLU) aferent acestuia. Prin Studiul privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric au fost identificate modalitățile de intervenție specializată, în vederea stopării procesului distrugerii ireversibile a elementelor de patrimoniu la nivel de județ. Aceste intervenții vor permite demararea unor lucrări de conservare și restaurare, acțiuni care vor duce la o creștere a potențialului turistic și economic al județului, de pe urma căruia vor putea beneficia toți locuitorii acestuia, contribuind totodată la crearea unui mediu favorabil pentru atragerea de noi investiții în Gorj.

2. Descrierea metodei și direcțiilor de cercetare

Studiul istoric general a fost structurat în baza Metodologiei și conținutului cadru de elaborare a documentațiilor de urbanism și a Metodologiei de elaborare și conținutului cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate (Anexa la OM transporturilor, construcțiilor și Turismului nr. 562/2003) din 11.02.2004.

Direcțiile de cercetare ale fenomenului apariției și evoluției așezării s-a concentrat pe analiza principalilor factori care au determinat aceste procese:

- amplasamentul geografic și istoricul localității principale;
- structura administrativă a teritoriului;
- autonomia administrativă/fiscală/ecleziastică;
- structura și evoluția populației;

- tradiții și obiceiuri locale (meserii, meșteșuguri, sărbători, festivaluri, etc.).

3. Evidențierea surselor documentare, iconografice, cartografice.

Bibliografia utilizată pentru fundamentarea cercetărilor se compune din lucrări de bibliografie generală, dedicate zonei mai largi a teritoriului cât și bibliografie specială - monografia localității studiate cât și documentațiile de urbanism în vigoare.

4. Prezentarea echipei de cercetare

Severică Mitrache - Arhitect specialist MCC, urbanist istorie urbana (F6, G5).

Angela Bușcă - arhitect urbanist

5. Prezentarea critica a bibliografiei generale

- Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice-1931-anul XXIV
- Revista Mitropoliei Olteniei – 1956 nr. 6 - 7 pag. 317
- Revista Mitropoliei Olteniei – 1958 nr. 5 - 6 pag. 419
- Bibliografia localităților feudale din Romania, Nicolae Stoicescu 1970
- Locuirea tradițională rurală din zona Banat-Crișana, Teodor Octavian Gheorghiu
- Monografia istorico – etnografica a comunei Arcani – Județul Gorj

6. Prezentarea studiilor anterioare pe care se bazează cercetarea.

Nu s-au întocmit documentații de urbanism anterioare Planului urbanistic general din care face parte integrantă prezentul studiu ce se referă la comuna Arcani. În acest context, nu ne putem raporta la o documentație existentă care să conțină date referitoare la cadrul istoric, evoluția localității și evaluarea patrimoniului existent.

Studii existente la data elaborării prezentului studiu istoric care au referiri la comuna Arcani :

- Strategia de dezvoltare durabilă a Județului Gorj pe perioada 2011-2020
- Studiu privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric (parte integrantă din Strategia de dezvoltare durabilă a Județului Gorj pe perioada 2011-2020)
- PATJ Județ Gorj - actualizare 2009-2011 elaborat de Universitatea de Arhitectura și Urbanism "Ion Mincu" București.

II. ANALIZA DEZVOLTĂRII TERITORIULUI ADMINISTRATIV ȘI A LOCALITĂȚILOR

1. Istoricul teritoriului administrativ și al localităților componente

Caracterul de specificitate care dă măsura personalității oricărei așezări alături de tradiție și obiceiuri este și tipologia rurală ca amprentă a istoriei dezvoltării rurale.

Satele comunei Arcani – **Sănătești, Arcani, Cîmpofeni și Stroești**, sunt așezate pe pitoreasca vale a Jaleșului cu excepția celui din urmă care în cea mai mare parte urmează cursul Râului Sohodol. Valea Jaleșului are o înfățișare și o poziție privilegiată. Abundența izvoarelor și a pâraielor cu ape cristaline și reci, umbră de frumoase zăvoaie, adevărate păduri seculare, fac ca aerul să fie curat și răcoros. Cerul e de o mare adâncime și de un albastru intens, senin în cea mai mare parte a anului.

Aici pe Valea Jaleșului, omul a găsit adăpost, hrană, izvor de apă, drumuri, lemn de construcție și foc, aici a găsit condiții pentru agricultură, grădinărit, vânat, pescuit, etc. Sunt pe suprafața pământului anumite puncte care apar predestinate așezărilor omenești. Sunt după cum spuneau românii "loca predestinată" sau cum mult mai plastic o spune poporul adevărate "guri de rai".

Istoria pretutindeni pe Valea Jaleșului se întâlnește cu prezentul, și prezentul este al împlinirilor, al demnității oamenilor. Moșnenii de ieri, care au știut să își apere hotarul și țara se regăsesc astăzi în cetățenii simpli, harnici și modești, care au asimilat noul și au știut să îl integreze în frumoasa tradiție păstrată de la moși și strămoși. Pe valea Jaleșului elementele inovatoare sunt tot mai vizibile în așezările tot mai prospere, în gospodăriile din ce în ce mai luminoase, în nivelul de trai al oamenilor, care a evoluat continuu. Satul contemporan de pe Jaleș a evoluat spre progres și civilizație, prin receptivitatea locuitorilor de aici spre nou.

La începuturile istoriei scrise (1385), Arcanii făceau parte – conform Arhivelor Olteniei, nr.59 – 60, pag. 15 – din **Județul Jaleș** având reședința la **Dăbăcești**. Județul era astfel denumit după **râul Jaleș**, care de la izvor până la confluența cu Tismana, cu cei 37 km ai săi, este unul dintre elementele hidrografice importante ale zonei

Județul Jaleș sau **Județul de Jaleș** cum apare în scrisurile vremii - Hrisovul din 3 octombrie 1385, Hrisovul din 27 octombrie 1387, Diploma Împăratului Sigismund din 28 octombrie 1428 - este cel din care se va lua dijmă pentru mănăstirile Vodița și Tismana. Tot aici se fac referiri și la satele dispărute sau nu..."Ceea ce au avut(...) și în Județul Jaleș (...) și pe Jaleș Arcani, Tămășești și Bălești și Rasova"

Și lăncu de Hunedoara întărește mănăstirii Tismana posesiunile "și în Județul Jaleș, un afluent al Jiului, pe partea dreaptă, în regiune muntoasă" și tot în actul din septembrie 1944 starețului Gherasim și mănăstirilor Vodița și Tismana li se confirmă libertatea confesiunii și stăpânirea averilor din țară și din Serbia, acordate de cneazul Lazăr și pe "Jaleș, Arcani, Tămășești, și Bălești, și Rasova"

Deși apar astfel de consemnări trebuie reținut că mănăstire Tismana nu și-a exercitat autoritatea asupra satelor mai sus amintite Arcani, Tămășești, și Bălești, și Rasova. La 1505, Radu cel Mare confirmă Tismanei: Ceaurul, Ungurenii și Duseștii, dar nu și Arcanii- acesta din urmă, practic nefiind sat mănăstiresc – deși apare în scrisurile vremii ca atare.

Din secolul al XVI – lea Arcanii apar în diferite acte de vânzări-cumpărări cum ar fi cele menționate în Revista Mitropoliei Olteniei: la 1537 Stanciu Juvelea vinde moșia sa din Arcani; la 1545 Radu Voievod confirmă lui Manole, Dragomir, Stanciu, Danciu, Stan și Lupu cu fiii lor moșia și cumpărătura de la fiii lui Dușe

Pe lângă atestarea vechimii satului Arcani, documentele vremii arată că satul Arcani a fost mereu un centru administrativ și social, sat de moșneni, care au reușit să-și ducă din tată în fiu moștenirea

Despre reședința **Județul Jaleș** există referiri în lucrarea dr. ec. Gheorghe Gîrdu – **Întâmplări de pe Valea Jaleșului**: " Dăbăceștii de pe Jaleș, un centru politic și economic, a jucat un rol important în apărarea continuității poporului român ... și de a înlătura orice influență a papilor de atragere la catolicism a voievozilor români(...) Satul Runcu cu toate nuceturile sale(...) în vremurile vechi era acoperit de păduri (...) în forma actuală a satului Runcu este făcută după așezarea satelor în linie, acțiune începută după Regulamentul Organic (1831)(...) însăși denumirea Runcu înseamnă răritură de pădure pentru așezarea satului. Mai curând considerăm că Dăbăceștii să fi fost în partea Arcanilor, la 3 km spre sud de munte"

Pentru ipoteza Dăbăceștilor – reședința Județului Jaleș, de partea Arcanilor este și faptul că dealurile Urgia de la sud – vestul Runcului și dealul Sănătești prezintă numeroase dovezi de vechi așezări. De asemenea construcția unui important locaș de cult **Biserica Sănăteștilor, demolată în 1924**, nu putea fi realizată decât într-un puternic centru administrativ și nu numai.

Teritoriul administrativ actual al comunei Arcani ca și rețeaua de localități existente (un număr de **patru sate** din care satul de centru **Arcani** și satele componente **Sănătești, Stroești și Cîmpofeni**) a rezultat în baza Legii nr. 2/1968 de organizare administrativ teritorială a României.

Atestările documentare consemnate în două lucrări de referință despre istoria Gorjului ("Gorjul istoric și pitoresc" de Alexandru Ștefulescu și "Istoria Gorjului" de Vasile Cărbăș) sunt extrem de numeroase atât în ceea ce privește hrisoavele datate ce amintesc de satele ce compun comuna Arcani cât și despre mărturiile arheologice descoperite.

SATUL ARCANI

Din vremurile neoliticului urmele vieții umane cercetate de arheologul Nicolaescu -Plopșor atestă că locurile de astăzi ale satelor jeleșene au fost din totdeauna și în continuu locuite

Central și centrul zonei este satul Arcani, din care a apărut la un moment dat satul Cîmpofenii. Acest sat nu doar că a dus la apariția unui alt sat, dar a și devenit pol de atracție pentru satele din jur, mai întâi venit din Runcu – Sănăteștii, urmat de Stroeștii. Localitățile mai sus amintite funcționează ca un tot unitar coeziunea fiind la nivel administrativ, dar și geografic, economic, social.

Satul Arcani este considerat de istorici ca fiind pe locurile unei localități antice – cetatea cunoscută sub numele de Arcinna. V, Pîrvan, în Getica, afirmă că Arcinna e nume traco-getic. O localitate identică se află în zona Dunării Arcanne.

Arcani, sat așezat pe fermecătoarea vale a Jaleșului, pe cursul lui mijlociu, la 12 km nord-vest de Târgu Jiu, își pierde începuturile de viață în negura timpului. Urme de viață materială atestă așezări omenești în aceste locuri încă din epoca pietrei cioplite. Astfel, un topor și un fragment de cuțit de piatră păstrate la muzeu, dovedesc că viața a pulsat din plin în această epocă. Merită menționat încă și faptul că un alt topor din piatră descoperit pe raza comunei a fost studiat și depus la Muzeul de Antichități din București.

Săpăturile arheologice din anul 1942, făcute în locul numit "La Morminți", au scos la iveală monede din timpul lui Filip al II-lea, oseminte, cât și rămășițele unei biserici feudale, dovezi pregnante ale continuității permanente de viață din aceste locuri, favorizată de condițiile excelente create de Valea Jaleșului.

Aici, pe Jaleș, a bătut, la începuturile organizării statale, inima țării lui Litovoi. Județul de Jaleș pomenit de documente își avea reședința la Dăbăcești pe Jaleș.

În comuna Arcani, C. Bolliac menționează "*urme de castru din care se mai văd turnuri pătrate și drum roman așternut cu pietre.*" Din castru a provenit un capitel sculptat din piatră păstrat la școala din Cîmpofeni. Urme de cărămizi și țigle romane semnală Iuliu Moșil. În locul denumit de localnici "Jeleșele", în iulie 1979 s-au depistat cuie romane și ceramică.

În documentele istorice, cele mai vechi sate ale Gorjului apar încă din secolul al XIV-lea. Satele s-au format, îndeosebi în partea de nord a județului, la munte, în depresiuni, pe dealuri sau de-a lungul văilor, apelor, acolo unde natura a oferit condiții prielnice necesare dezvoltării vieții.

Cel dintâi document scris care atestă existența satului Arcani este Diploma Împăratului Sigismund, regele Ungariei, din 28 octombrie 1428, prin care acesta dă în stăpânire Tismanei și popii

Agaton mai multe sate, printre care și Arcanii. În același document se menționează pentru prima dată și județul Jaleș.

Se consideră că denumirea localității ar veni de la Arcina, cetate romană care s-a dovedit că a existat pe aceste meleaguri. Cu o sonoritate romană, nobiliară, capabilă să genereze încredere și mândrie, care sugerează prin aerul de vechime pe care îl emană – durabilitate, continuitate, proiectându-ne astfel într-un viitor al valorilor adevărate, care să arate că, aici în Arcani, flacăra minții creatoare, aprinsă de înaintași, nu s-a stins.

SATUL CÂMPOFENI

În continuarea satului Arcani, spre sud, se întinde satul Câmpofeni. Așejat în stânga albiei Jaleșului, pe o lungime de doi km, din șoseaua principală ramificându-se o singură linie de circa 260 metri. La fel ca și în satele vecine, casele erau risipite, de o parte și de cealaltă a Jaleșului, până la Sohodol, la 16 km vest de Tg-Jiu. În timp a fost preferata partea din stânga Jaleșului, forma actuală fiind cea din 1837, formă rezultată ca urmare a organizării administrative și prin adaptare la limitările geografice.

Satul Câmpofeni e sat roit din Arcani, până la întemeierea satului moșia satului Câmpofeni făcând parte din moșia Arcanilor, cunoscută sub numele de "Câmpul di la Vale", așa cum arată și documentele vremii.

Inițial numele localității, în scrisurile vechi, era Câmpul – Fomii, înlocuit la un moment dat cu actualul nume al localității – Câmpofeni prin preluarea numelui locuitorilor numiți de la Câmpul Fomii – câmpofeni și de aici localitatea câmpofenilor numită Câmpofeni!

Există și o altă plauzibilă explicație a unui astfel de nume, explicație găsită de Nicolae Cheznoucare considera că acest nume vine de la câmpul plin de floarea FENII cum era înainte de a fi cultivat. Și de aici CÂMPUL FENII, Câmpu-fenii, Câmpofenilor, Câmpofeni.

În "Satele de pe Valea Jaleșului" profesorul V. Cărbăș, afirmă că : "Câmpul Fomii este forma genitiv a lui Fomea sau mai curând a lui Toma, formă slavizată sau grecizată a lui Toma, numele Foamete fiind întâlnit în documentele referitoare la familia Dușe. În toate actele vechi numele apare sub forma de Câmpul Fomii fiind considerat ca derivând din Câmpul Tomii.

Cel dintâi document care atestă ca denumire a moșiei Câmpul Fomii este anterior întemeierii satului și este un zapis al Stanciului Juvelea din Arcani, din anul 1537, care : "Și-au fost vândută toată partea lui de moșie din Arcani, de peste hotarul, din câmp, din apă, din pădure, iar această parte de moșie a fost hotărâtă de înainte vreme și aleasă în hotarul Câmpul- Fomii".

Până la întemeierea satului, locul de azi al Câmpofenilor era stăpânit de Arcani, care îl vindeau sau îl dădeau ca zestre, pierzându-se astfel începutul satului roit din satul Arcani.

Cei dintâi care s-au stabilit în această moșie prin cumpărare începând cu secolul al XVI – lea, au fost Dușeștii și rudelor lor- Coicuceștii deveniți mai târziu Coiculeștii. Strămoșii armașului Dușe au fost din Arcani, fiind întâlniți în acest loc în 1545, vânzându-și moșia. Se mai păstrează încă din Câmp la Arcani "Drumul lui Dușe" - Drumul târgului.

Din urmașii familiei Dușe se ridică armașul Dușe, care probabil prin căsătorie se stabilește în Câmpofeni și apare cumpărător de moșii în Arcani - tată și fiu, ambii armași și cumpărători între 1587 și 1695. Urmașii lui Dușe – Coiculeștii și Andreșoiii, s-au stabilit, mulți dintre ei , în Câmpul Fomii, fiind primii moși ai satului. Familia Dușe se stinge cu Vasile Dușe, fost învățător în Runcu, transferat la Arcani, erou, mort în 1916, în luptele de pe Muncelu, ofițer de rezervă. Ocupă primul loc în rândul eroilor de pe monumentul din comuna Runcu.

SATUL STROIEȘTI

Satul Stroiești, situat în stânga albiei Sohodolului, se întinde pe o singură șosea de circa doi kilometri. Este tot sat de moșneni, ca și celelalte sate.

Numele localității pare să fie onomastic din numele lui Stroie

Apare ca sat de graniță, cu obligația să păzească hotarul și dând paznici, unu la două zeci de familii birnici, oameni între 20 și 50 de ani, capabili de a purta armele. În cete de câte șase, slujeau pe rând, câte o săptămână. Erau scutiți de dări. O astfel de situație a dat ocazia recrutării din rândurile lor a paznicilor pentru mănăstirea Tismana, probabil și pentru fostul Schit din Câmpofeni după cum reiese dintr-un act din 1823 dat lui "Ion(...) satul Stroiești, sud Gorj, paznic al mănăstirii Tismana.(...)"

Prima mențiune a satului Stroiești este din 29 octombrie 1469 într-un document al lui Radu cel Frumos, cu următorul conținut: "Din mila lui Dumnezeu, Ioan Radu Voievod și domn a toată țara Ungaro-Valahiei, fiul lui Vlad, marele voievod, dă domnia mea această poruncă doamnei Stanca cu fiii săi(...) ca să le fie în Stroiești partea lui Balaban oricât a stăpânit, pentru că au cumpărat de la Balaban cu doisprezece florini ungurești(...)"

În secolele următoare se întâlnesc o mulțime de acte de vânzare-cumpărare, pricini, jalbe, hotărnicii.

Caracteristic pentru dezvoltarea Stroieștilor este faptul că, spre deosebire de celelalte sate, moșia Stroiești n-a fost tentăție pentru marii boieri, nici Buzeștii nici alții ne fiind interesați. Explicația poate fi așezarea pe Valea Sohodolului. Au existat cumpărători boieri, în persoana boierilor Nicolae Renghea și Stoica Glagoveanu, dar au cumpărat suprafețe mici, care au fost repede răscumpărate de moșii satului.

O altă caracteristică a localității Stroiești este aceea că din rândul locuitorilor mulți au devenit armași: armașul Vasile, căruia Matei Basarab îi dă scutire de bir, Mircea armașul prezent în documente din anii 1600, la fel ca și Pătru armașul sau armașul Dușe. La 20 septembrie 1653, Mircea armașul devine vâtaf de plai. Urmașii armașilor au fost considerați descendenții unor familii deosebite "boierești" – boieri de neam așa cum apare și într-un document din 1841 pentru vânzarea unui pământ din Arcani: "Eu popa Achim Davițoiu ot Arcani (...); Eu Ion Popescu sân popa Gheorghe ot Stroiești, boier de neam, martor(...)"

Și acum pe crucea de la mormântul lui Nicolae Popescu din cimitirul Stroiești apare mențiunea "boier de neam"

SATUL SĂNĂTEȘTI

Istoria satului Sănătești este deosebită de a celorlalte din comună prin aceea că la un moment dat a devenit sat boieresc. De asemenea acest sat se deosebește și prin apariția lui care are legătură cu satul Runcu din care s-a format la un moment dat, legăturile cu satul de origine fiind destul de puternice.

Satul Sănătești este de altfel o continuitate a așezării Runcu, pe valea Jaleșului, în apropierea Vălcelei pornite din locul numit "La Gâlcioaia" sau "La Gârlă" și care are numele pe raza satului Sănătești de "Fântânele"

Numele satului vine de la numele unui moș Sănătescu, nume ce apare destul de des în documentele vremii, încă din secolul al XVII-lea. Documentele atestă și faptul că Sănăteștii se aflau sub stăpânire boierească. Astfel tradiția și documentele vorbesc de Preda Buzescu, care a stăpânit aici, fapt ce a dus la denumirea căminului cultural, Căminul cultural "Preda Buzescu", într-o anumită perioadă.

Cel mai vechi document care vorbește de Sănătești este un document din 1656 prin care Constantin vodă Ștefan menționează Runcu, Slătioara și Spineni și confirmă jupânesei Elena Băneasa și a lui Radu Buzescu și fiului ei Mateiaș Postelnicu, stăpânirea și în Sănătești”(…) și iară să le fie lor Sănătești, județul Gorj, tot cu toate hotarele și cu toți vecinii(…)”. În secolul al XIX lea în acest sat s-au stabilit boierii Hârgot, apoi Săulescu, Stretin, Hurezeanu, Ștefănescu, Câlcescu, Rovinaru. La 30 august 1838 Alexandru Ghica – voievod îl numește pitar pe Drăghiceanu Hârgot

Cu toate aceste vânzări, un mic număr de moșneni s-au menținut și în acest sat. În catagrafia din 1831 e trecut: ”Sănătești, moșia domnului , vistiernicului Ienache Sănătescu Răducan(...) Sănătescu și cu alți moșneni megieși.” Acest document atestă că moșnenii au fost prezenți în toate satele comunei inclusiv în satul declarat boieresc, Sănătești.

SATE DISPĂRUTE

Pătrunderea boierească în Sănătești a avut ca urmare vinderea de către moșneni treptat, treptat, a micilor proprietăți, întărind proprietatea boierească în cele din urmă moșnenii devenind clăcași pe propriul lor pământ. Cea de-a doua jumătate a secolului al XIX lea a adus transformări importante în viața satului de clăcași – Sănătești. Prin reforma agrară din 1864, clăcașii au fost împroprietăriți pe moșiile pe care au lucrat. Boierii, încetul cu încetul, și-au vândut restul moșiilor excepție făcând Sănăteștii, care, dispar nu prin vânzare ci prin divizarea proprietății. Astfel clăcașii devin din nou moșneni și continuă viața economică și social politică alături de ceilalți locuitori ai comunei Arcani, rezistând să nu dispară așa cum s-a întâmplat cu alte sate din zonă: Slătioara, Spineni, Poiana Miloaii, Covlești.

Referitor la trecerea timpului, dispariții, apariții, urme în zona ceapeul a adus 5 ha de vie nobilă pe dealul Sănăteștilor . pe actuala proprietate Albulescu, sus în deal, s-au găsit urmele unei așezări. Cu piatra scoasă de acolo s-a construit școala din sănătești. Până în 1962, acolo, la poalele dealului își avea gospodăria familia Mihai Dănau din Sănătești.

Spre Jaleș, în jos, în aceeași zonă se mai păstrează o cruce de metal ce amintește de biserica veche din lemn dispărută în 1924, părăsită în 1850, când Hârgot împreună cu clăcașii au zidit la șosea, la linia satului, un nou locaș de cult, din piatră.

Hotarul dintre Sănătești și Runcu, din Jaleș până în pădurea Tintirici, îl constituie, cu întreruperi, un gard de pietre nezidite ”împletite” într-un tufăriș de smochin. Prezența lui acolo ridică un semn de întrebare legat de posibile urme de sate dispărute – Slătioara, de ce nu chiar Dăbăcești.

COVLEȘTI, SAT DISPĂRUT

Covlești este menționat în tradiția colectivă și în Monografia satului Sănătești, din 1930-1940, a învățătorului GR. Coiculescu. Este localizat pe raza satului Sănătești, în ”răchităria de la Sohodol”, un sat cu circa două zeci de case risipite, fără sistematizare, fără șosele. Covleștii erau oameni simpli, harnici, ascultători, gata oricând să slujească fie la boierii satului, fie la cei din Runcu ori Răchiți, peste Sohodol. Cu timpul, înainte de sistematizarea șoselei Târgu-Jiu – Arcani din 1883, s-au strămutat lângă Jaleș, considerându-se înaintații Marienilor din Sănătești. majoritatea erau gușeți din cauza apei Sohodolului fără iod. Se poate ca acești covlești din răchităria Sohodolului să fi fost acolo unde, în anul 1937, Nicolae C. Vlad a scos la iveală urmele unei așezări de omenești. Faptul că nu s-au găsit urme de material lemnos se poate deduce că aceste așezări erau din pământ sau chiar la suprafața pământului doar din piatră. Ultima casă de piatră din Sănătești a fost a Mariei Șontropel, demolată în 1971.

POIANA MILOAII

Satul Poiana Miloaii apare în recensământul din 1727, în componența comunei Runcu alături de Enetești (Sănătești)

Poiana Miloaii apare cu 18 familii din care 16 fără moșie, 2 văduve și nevolnice și un număr de 59 de animale

În prezent, despre Poiana Miloaii nu a rămas decât legenda Miloaii și numele atribuit terenului din pădurea la sud de Șoseaua Târgu Jiu – Tismana. Poiana Miloaii, vecină cu Poiana Arcănești se poate să fi fost locul unde satul își ducea traiul. Treptat ca și Covleștii retrași din răchităria Sohodolului și locuitorii Poienii s-au retras, devenind parte din sate mai mari, mai aproape de locul unde găseau de lucru.

SLĂȚIOARA

Slătioara, satul dispărut de pe dealul Urgia, se întindea în deal spre Sănătești, iar în vale până în apropiere de Jaleș spre biserica de lemn din Sănătești părăsită când s-a construit cea de piatră (1850) și dărâmată în 1924, mărturie astăzi fiind crucea ridicată pe locul fostei biserici.

Pe un ceaslov vechi de la biserica Runcu, preotul Lupu Stolojanu la 1835 însemna printre altele că vechea biserică fusese arsă la "răsmerița veche, din vechime, de demult, de la 1680 și de la 1715". Este posibil ca în urma evenimentelor mai sus amintite, locuitorii satului Slătioara ca și cei din Poiana Miloaii, să fi coborât la Jaleș, în Sănătești

2. Prezente arheologice în teritoriul administrativ

Pe teritoriul comunei **Arcani** sunt consemnate vestigii istorice, cu valoare și importanță arheologică prezentate în Studiul arheologic ce însoțește această documentație.

3. Așezarea geografică și consecințe spațial – configurative

Comuna Arcani este amplasată în zona centrală a județului Gorj, se învecinează la nord cu comuna Runcu, la vest se învecinează cu comuna Peștișani, la est cu comunele Bălești și Lelești, iar la sud se învecinează cu comuna Bălești.

Comuna Arcani este formată din patru sate: Arcani - satul reședință de comună, Sănătești, Stroești și Cîmpofeni. Poziția comunei Arcani în cadrul județului asigură o legătură comodă atât cu centrul politico-social al județului (municipiul Târgu Jiu) cât și cu celelalte centre de interes către care migrează locuitorii comunei pentru rezolvarea problemelor zilnice sau periodice.

Comuna Arcani este situată la o distanță de 15 km de Municipiul Târgu Jiu, reședința județului Gorj, legătura cu acesta făcându-se prin intermediul drumului național DN 67D Târgu Jiu - Baia de Aramă ce trece prin partea centrală a comunei și a drumului județean DJ 672E, drum nou clasat din DC 93.

Județul Gorj

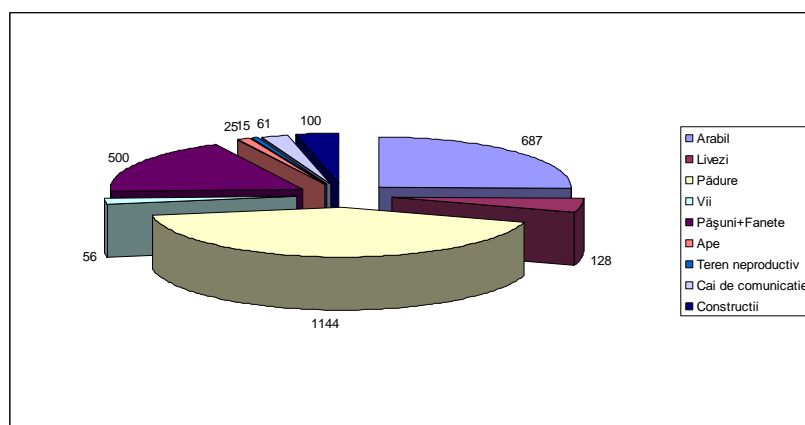

Din punct de vedere al reliefului acesta este reprezentat de dealurile ce fac parte din Subcarpații Olteniei (Mare, Poiana, Miloaei, Seciului, Chirtocilor, Vlădoienilor, Culmea Mătanilor) și este constituit din culmi prelungi ce coboară în general spre sud cu cote între 300-400 m, fiind separate de valea Jaleșului.

În această parte a subcarpaților se disting trei compartimente din care la nord o depresiune subcarpatică, la sud o succesiune de numeroase depresiuni intracolinare, iar la mijloc spinările fragmentate ale dealurilor subcarpatice dintre care amintim Dealul Rașovei (350m) și Dealul Stroești (306m). Accesul facil în zonă a dus la popularea destul de mare a zonei, astfel încât localitățile apar sub forma unui șir de intravilane axate de-a lungul văilor. Deși dealurile nu au pante foarte abrupte, energia reliefului se reflectă prin procese de alunecări și fenomene de eroziune de suprafață și adâncime ca și fenomene de colmatare cu aluviuni (terenuri mlăștinoase pe cursurile de apă) fenomene care însă nu afectează vetrele satelor.

Conform datelor primite de la OCPI Gorj, suprafața teritoriului administrativ al comunei este 2716 ha defalcată pe categorii după cum urmează:

Categorii de folosință ale teritoriului administrativ

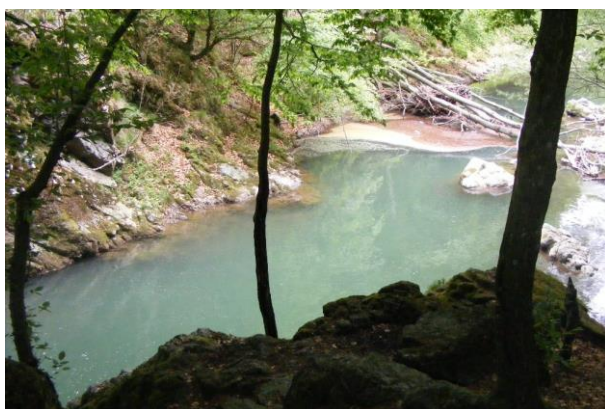

Suprafața totală a terenului agricol este de 1371 ha.

Clima comunei Arcani este în general continentală cu o varietate de nuanțe ca urmare a poziției geografice, a circulației atmosferice și a componentelor de relief prezentate și se caracterizează prin următoarele particularități:

- radiația solară se cifrează la circa 1000 kcal/cmc/an ;
- temperatura medie anuală este de 10,1 grade C (care dă în general confort termic) cu medii de -2,00 grade C în luna ianuarie și de +19 grade C în luna iulie ;
- precipitațiile au o distribuție neuniformă având o medie de 800 mm/an cu maxime în perioadele mai-iunie și noiembrie și cu minime în luna februarie ;
- stratul de zăpadă are o durată de 50-75 de zile, grosimea acestuia variind între 30-80 cm.

Apele de suprafață reprezentate de Râul Sohodol cu afluenții săi de mică importanță fac parte din bazinul hidrografic al râului Jiu, având bazin hidrografic redus ca suprafață și debite scăzute (întreg bazinul Jaleșului de la izvor la vărsare are o lungime de 44 km și o suprafață de numai 486 km²).

Râul Sohodol este un curs de apă, afluent al râului Tismana. Se formează la confluența a două brațe: Pârgavu și Viezurata. Râul Sohodol se varsă în râul Tismana în apropierea localității Godinești, în partea ei de nord.

Valea Jaleșului este relativ largă, cu multe coturi și cu pantă relativ redusă, lucru ce a favorizat pe alocuri depunerea aluviunilor, iar în alte cazuri eroziunea malurilor.

Apele de suprafață au un grad redus de poluare și constituie principala sursă pentru alimentarea cu apă a populației și a animalelor. Calitatea apelor freatice este în general bună, nivelele acestor ape fiind cuprinse între 1-5m în zona de luncă și între 10-15m în zona de deal și pot constitui surse pentru alimentarea cu apă potabilă.

Apa subterană cunoaște o structură complexă de mari dimensiuni în care se individualizează pe verticală o succesiune de orizonturi acvifere.

Acviferele freatice se desfășoară în formațiuni cuaternare și sunt alimentate preponderent din precipitațiile ce cad pe suprafața reliefului și sunt drenate în regim natural de acviferele inferioare sau de rețeaua hidrografică. Chimismul apelor corespunde normelor de potabilitate și de aceea, au constituit principala sursă de alimentare cu apă a localităților comunei.

Acviferele de adâncime sunt acvifere de tip intergranular și se constituie în straturi de dezvoltare continuă la scară regională și cu pasuri de la 5m la peste 100 m.

Debitele de apă înregistrate au valori diferite în funcție de regimul de precipitații, anual înregistrându-se viiturile de primăvară (februarie-mai), când la apele din ploi se adaugă și apele rezultate din topirea zăpezilor, ca și viiturile de toamnă cu frecvență mai mică și cu debite mai mici decât cele de primăvară.

Vara debitul de apă scade, iar în timpul secetelor acestea rămân de regulă fără debite.

Ca și cursuri de apă codificate cadastral care traversează teritoriul comunei Arcani menționăm:

- Jaleș – cod cadastral VII-1.31.2, cu o lungime de 8 km;
- Runc – cod cadastral VII-1.31.7.3, cu o lungime de 7 km;
- Sohodol – cod cadastral VII-1.31.2, cu o lungime de 9 km;

Pe teritoriul administrativ al comunei Arcani exista o amenajare piscicola situată în lunca dintre cele două brațe naturale ale paraului Jales din intravilanul satului Sanatesti, comuna Arcani, jud. Gorj, cod basin hidrografic VII.1.031.07/-suprafata amenajata piscicol 0.3146ha/producerea si cresterea pastravului de consum.

Solurile sunt specifice zonei de dealuri, predominând solurile brune podzolice, distribuite de regulă în asociație cu alte soluri.

Calitatea acestor soluri influențează în mod direct resursele naturale și implicit activitatea economică a comunei.

Pe tipul solurilor brune sunt dezvoltate cu prioritate culturile de porumb, viță de vie, dar și pomii fructiferi, respectiv meri, peri, gutui, dând rezultate deosebit de bune.

Potențialul natural al **subsolului** comunei situează comuna Arcani printre localitățile cu resurse importante de substanțe minerale utile ce privesc în mod deosebit materialele de construcții (calcare, nisipuri, argile).

Vegetația are o mare diversitate, datorită condițiilor fizico-geografice variate, aceasta fiind specifică dealurilor subcarpatice și piemontane. Predominant pentru zona deluroasă a comunei avem păduri de stejar, apreciat pentru lemnul prețios, gârnița rezistentă la secetă, fagul, carpenul și gorunul, în alternanță cu pajiști secundare și soluri argiloase. În afară de acestea se mai găsesc – mai rar – teiul cu frunză mare, frasinul, jugastrul, ulmul, mesteacănul, cireșul sălbatic, mărul și părul pădureț și salcâmul care constituie o adevărată plasă de susținere a solului.

În pădurile comunei primăvara și toamna cresc foarte multe specii de ciuperci majoritatea comestibile cum ar fi: mânâtarca, bureții iuți, văcăruși și crăițe.

Flora este specifică fânețelor, cu numeroase plante medicinale: sunătoare, mușetel, măceș, mur, fag, podbal, pătlagina, trifoi, urzica, sulfina.

Fauna destul de diversificată este reprezentată de animalele specifice zonelor deluroase cum ar fi: vulpea, viezurele, veverița, iepurele de câmp, căprioara, mistrețul și mai rar ursul.

Dintre reptile amintim gușterele și șarpele de casă.

Păsări permanente – vrabia, pițigoiul, sticletele, ciocârlia, coțofana, mierla neagră și ciocănitoarea pestriță – și cele migratoare – cucul, pupăza, rândunica, pițpalacul – vin să întregască cadrul natural atât de diversificat al comunei. Nu lipsesc nici păsările prădătoare – uliul, cioara grivă și șoimul – cât și cele de noapte – ciuhurezul, cucuveaua și ciovica.

Resursele pe care se bazează potențialul economic al comunei sunt numai resurse proprii (terenuri arabile, pășuni, fânețe, păduri, produse animaliere și vegetale).

Riscuri naturale

Nu există zone cu risc de pericolitate foarte mare, dar în perioada condițiilor meteo nefavorabile au avut loc fenomene de inundare, erodare și instabilitate a terasamentelor. Principalele riscuri naturale sunt cele general valabile pe tot teritoriul județului și anume :

- procese geomorfologice (eroziuni și alunecări de terenuri) care nu afectează vetrele satelor, respectiv populația;
- inundabilitatea - nu a înregistrat intensități excesive
- gradul de intensitate seismică 7, zona seismică de calcul E, perioada de colț $T_c=0.7s$, raportul dintre accelerația maximă a mișcării seismice a terenului, corespunde zonei seismice de calcul și accelerația gravitației, reprezentat prin coeficientul $a_g=0,12g$.

4. Evoluția structurii etnice și apartenenței religioase a populației

Din punct de vedere al structurii etnice și a apartenențelor religioase, populația a fost pe tot parcursul existenței sale majoritate covârșitoare formată din etnie română de religie creștin ortodoxă.

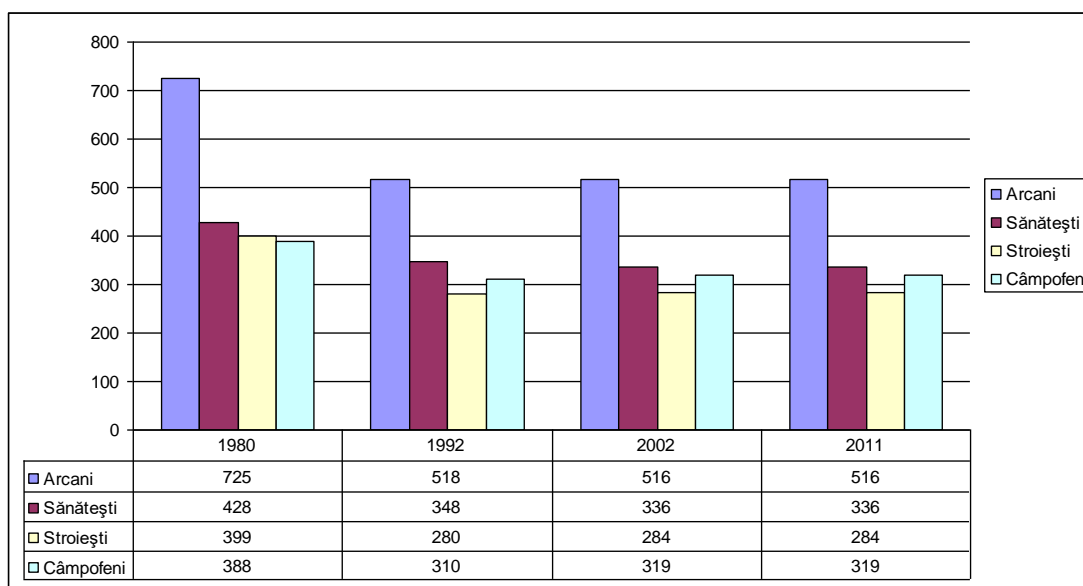
Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Arcani se ridică la 1.346 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 1.439 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (96,66%).

Pentru 3,27% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (95,91%). Pentru 3,27% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Numărul de gospodării de pe teritoriul comunei Arcani este de 860, dintre care 320 în satul Arcani, 220 în satul Sanatesti, 131 în satul Stroiesti și 189 în satul Cimpofeni.

Evoluția în timp a populației la recensăminte din anii 19, 1992, 2002 și la sfârșitul anilor 2011 la nivel de comună pe cele patru sate componente este prezentată în graficul următor.

Sursa: Date preluate din P.U.G. Arcani proiect nr. 120/2004 și din informațiile furnizate de Direcția Județeană de Statistică.

În tabelul următor se va prezenta evoluția sporului natural și a componentelor sale, la nivel de comună:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Născuți vii	13	4	7	3	8	3	3	6	4	6	2	4	2	3
Decedați	34	46	36	31	33	26	34	32	39	31	23	24	28	35
Spor natural	-21	-42	-29	-28	-25	-23	-31	-26	-35	-25	-21	-20	-26	-32

De menționat este faptul că în 2003 s-a înregistrat cea mai mare valoare negativă a sporului natural.

Valoarea negativă se păstrează și în anii următori deoarece populația este îmbătrânită iar oamenii tineri migrează spre orașe în căutarea unor locuri de muncă și o viață mai bună.

5. Evoluția ocupațiilor populației

Ocupațiile populației au fost determinate de specificul teritoriului și relieful zonei, de flora spontană existentă cât și de specificul climei, de statutul populației care a locuit de-a lungul timpului pe acest teritoriu.

Privită sub aspect economic, comuna Arcani se prezintă în decursul existenței sale ca o așezare ai cărei locuitori au practicat din cele mai vechi timpuri exploatarea lemnului și agricultura.

Așa zisele industrii: mori, joagăre, pive erau exploatate de către un număr mic de oameni mai întreprinzători care au știut să folosească forța hidraulică necostisitoare a râurilor în folosul lor.

Până în anul 1952, se cultivau pe suprafețe mari porumbul, dar și cerealele păioase în special secara și ovăzul și într-o mai mică suprafață grâul.

În ultimii 20 de ani, se observă că cerealele care se cultivă pe suprafețele cele mai mari sunt porumbul și foarte puțin ovăzul.

Renunțarea la cerealele păioase se datorește producțiilor mici, ca urmare a atacurilor unor boli și dăunători în special a mălurai și tăciunelui grâului, dar și a fertilității scăzute a solului.

Creșterea producției la hectar, este ajutată de om prin folosirea îngrășămintelor organice, dat fiind numărul mare de animale care produc o cantitate mare de gunoi de grajd.

Înainte de revoluție și doar câțiva ani după 1989 îngrășarea culturilor s-a făcut și cu ajutorul îngrășămintelor chimice: superfosfat, uree, azotat de amoniu.

În ultimul timp îngrășămintele chimice sunt folosite în cantități din ce în ce mai mici și din cauza costului mare la care au ajuns și a distanței față de fabricile de îngrășăminte.

Fapt pozitiv este că, deși produțiile obținute sunt foarte mici, se remarcă prin aceea că se înlătură orice urmă de poluare.

Cartoful și fasolea se cultivă intercalat cu porumbul, iar în grădinile de legume se cultivă ceapa, usturoi, praz, varză, ardei, roșii, castraveți dar numai pentru consumul curent.

Pentru aprovizionarea de iarnă o mare cantitate de varză, ardei, fasole, etc. se procură din piață din regiunile sudice, unde producerea acestora se face în cantități ce depășesc nevoile consumului propriu.

În ultimii 20 de ani a crescut suprafețele cultivate de viță de vie, unde s-au plantat soiuri hibride, bine adaptate mediului local și care nu au nevoie să fie stropite împotriva dăunătorilor.

Toți locuitorii satului produc vin pentru nevoile casei fără să fie nevoie să cumpere această băutură din comerț.

Prunele sunt valorificate sub formă de țuică, gemuri și prune afumate.

Cantitatea acestora este mică și satisface doar nevoile de fructe de consum imediat sau pe timpul iernii.

Pe marginea șoselelor și a apelor se cultivă sau răsar în mod natural un mare număr de nuci. Producția de nuci în comună, satisface nevoile proprii.

Agricultura cu toate ramurile ei și slaba fertilitate a solului pe majoritatea suprafețelor agricole, destinate peste 70% în obținerea nutrețurilor și pășunatului a fost ocupația de bază a Arcanilor.

Cultura leguminoaselor se rezumă la cea a fasolei printre culturile de porumb și foarte rar în culturi special amenajate și acestea numai pentru fasolea consumată verde (fasolea pentru păstăi).

O preocupare specială a locuitorilor este cultivarea cartofului.

În ceea ce privește plantele de nutreț în cadrul acestora un loc important îl ocupă perenele vechi și pentru fân și lucernă, borceagul și trifoiul pentru masă verde, care s-au extins odată cu dezvoltarea sectorului zootehnic, însă în suprafețe foarte mici.

Vița de vie a început să se cultive mult abia în ultima sută de ani ajungând ca astăzi să nu existe gospodărie care să nu aibă o mică suprafață de vie, așa încât vinul nu lipsește din nicio familie.

Întreaga suprafață este cultivată cu vii hibride, cu slab randament.

În ultimii ani, suprafața viilor a crescut și s-a căutat să se introducă soiuri de viță adaptate condițiilor pedoclimatice locale – nova, nuc, Blanc, ananas, roșioara etc.

Nota caracteristică o dă prunul (80%), după care urmează mărul, părul, vișinul și nucul cu frecvență mare în ulucul depresionar, datorită climatului mai blând.

Așezările rurale ale comunei sunt situate în zona Subcarpaților Getici, într-un cadru natural variat ca morfologie și vegetație, dar teritoriul administrativ al comunei, dispus în trepte de altitudine, se extinde spre nord până în creasta principală a Munților Parâng, la altitudini ce depășesc frecvent 200 m (Vf. Gruiu 2.345 m. Vf. Pâcleșa – 2.335 m, Vf. Mândra – 2.360 m, ș.a.). Acest areal montan creează în viitor premise suplimentare dezvoltării turismului în localitate. Este traversat de numeroase pâraie (Blahnița, Aniniș, Ghia, Radoșu), afluenți de dreapta ai Gilortului, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, pâraie ale căror trasee sunt deosebit de pitorești.

Satele comunei Arcani, la fel ca și întreaga zonă a Subcarpaților Getici, beneficiază de condiții naturale deosebit de favorabile pentru practicarea turismului în toate perioadele anului, fiind avantajată de lipsa factorilor de poluare și de un potențial turistic natural care permite practicarea unor variate forme de turism.

Agricultura, reprezentată prin suprafața mare de teren cultivabil, are un rol redus datorită fertilității scăzute datorată texturii nisipoase și argiloase a solului, excesului moderat de umiditate stagnantă, pantei moderate (15-20%) și acidității moderate (pH 5,5 – 5,8).

Pe teritoriul administrativ al comunei Arcani, Filiala Teritorială Dunăre-Jiu Unitatea de Administrare Gorj are în administrare lucrări de îmbunătățiri funciare pe următoarele suprafețe:

- 779 ha din Amenajarea CES Bistrița Jaleș Șușița
- 110 ha din Amenajarea CES Sohodol Arcani, cuprinse în lista amenajărilor de

îmbunătățiri funciare prevăzută în anexa nr. 1 din Hotărârea nr. 1223 din 14 decembrie 2011 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare.

Producțiile vegetale și animale realizate în ultimul timp atrag atenția asupra modului încă rudimentar în care se muncește pământul, astfel că potențialul economic al acestuia este doar parțial valorificat și, deși sunt disponibilități să se asigure produse agricole și pentru alte comune, în prezent se apreciază că se satisfac numai nevoile locale.

Forța de muncă din agricultură se asigură în localitățile din comună (forma de exploatare a pământului fiind de tip familial, privat), iar prelucrarea produselor agricole se face numai în gospodăriile populației.

Pentru o analiză corectă a locului pe care îl ocupă economia comunei Arcani în ansamblul județului Gorj, trebuie amintit faptul că, pe ansamblu, județul beneficiază de un potențial natural și economic care a determinat dezvoltarea unor funcțiuni economice de bază ale agriculturii, silviculturii și turismului.

Teritoriul comunei Arcani se înscrie în zona cu profil predominant agricol determinând și caracteristicile activităților economice existente în comună.

Agricultura caracterizată printr-o suprafață mare a terenului agricol constituie principala ramură economică a comunei, alături de creșterea animalelor.

În foarte mică măsură este prezentă activitatea agricolă secundară care cuprinde prelucrarea și industrializarea unei părți din produsele obținute în gospodăriile populației, fiind absentă în totalitate activitatea agricolă terțiară care îmbracă toate aspectele de prelucrare, depozitare și valorificare atât a produselor agricole bune cât și a celor industrializate sau prefabricate.

Având în vedere resursele naturale de pe raza comunei, creșterea animalelor, pomicultura, recoltarea fructelor de pădure, se impune dezvoltarea unor industrii prelucrătoare adecvate și a unor ferme agro-zootehnice.

Viața economică a comunei Arcani are nevoie de dezvoltare în toate domeniile sale: agricultură, zootehnie, industrie, comerț și silvicultură.

Condiții favorabile pentru producția agricolă:

1. existența forței de muncă calificată în agricultură;
2. populația comunei deține: 90 bovine, 355 capre, 356 oi, 250 porci, 56 cai, 195 familii albine, 3000 păsări, 100 iepuri;
3. suprafața teritorial administrativă a comunei Arcani este împărțită în: teren arabil 749 ha, pășuni 369 ha, fânețe 256 ha, păduri 964 ha, vii 69 ha, livezi 159 ha, ape și bălți 19 ha, neproductiv 26 ha, curți construcții 57 ha, drumuri 48 ha.

Industria în zonă este reprezentată prin industria mică - valorificarea cu eficiență sporită a resurselor existente, a producției analizate, descoperirea de noi posibilități de valorificare, prin modernizare și diversitate a produselor din lemn și articole populare.

Trebuie identificate căile de reabilitare a industriilor mici, elaborate programe de dezvoltare pentru acestea, este necesară identificarea programelor de finanțare externă și a posibilităților de acces la sursele de finanțare, posibilitățile de a oferi facilități eventualilor investitori.

Comunitățile locale sunt dispuse să ofere facilități investitorilor. Pot oferi, cu chirie mică, spații pentru hale de producție, grajduri pentru animale, terenuri.

Este necesară elaborarea unui program de stimulare a înființării de întreprinderi mici și mijlocii cu obiect de activitate prelucrarea resurselor locale, relansarea meșteșugurilor tradiționale și de artizanat prin popularizarea pe scară mai largă a prestatorilor, organizarea de târguri de expoziții, acordarea de facilități fiscale (reduceri de impozite, acordarea de credite cu dobânzi mici), atragerea tineretului în practicarea meșteșugurilor și a diferitelor ramuri ale turismului.

Principalele resurse turistice legate de cadrul natural al localității sunt:

Zona în care se află teritoriul administrativ al comunei Arcani este caracterizată printr-un cadru natural generos prin toate componentele sale, la care se adaugă păstrarea unor vechi ocupații și meșteșuguri, unor frumoase datini și obiceiuri populare.

Din examinarea întregului potențial turistic al județului s-au constatat câteva concentrări de atracție și obiective turistice majore:

- ❖ arealul Târgu Jiu-Tismana (din care face parte și comuna Arcani);
- ❖ arealul Parâng-Novaci;
- ❖ arealul Cerna;
- ❖ arealul dealurilor Getice

Din principalele caracteristici ale arealului care interesează, Târgu Jiu-Tismana, amintim:

- aspecte peisagistice de mare densitate și frumusețe, atât dealurile subcarpatice cât și din munți;
- prezenta reliefului carstic, cu numeroase chei și peșteri;
- existența castanului comestibil;
- areale forestiere extinse și zona montană, locuri ideale pentru recreere și odihnă;
- prezența locurilor antropice de pe Valea Motrului și Valea Bistriței (Vija, Clocotiș) cu un fond piscicol important;
- important fond cinegetic;
- complexul sculptural "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu și locurile natale ale sculptorului Constantin Brâncuși;

- un număr important de biserici și monumente de arhitectură;
- prezența unor muzee sau colecții etnografice sătești;

Turismul a fost animat și prin apariția Complexului Aprilia Park care se afla în satul Sanatești. E locul ideal, pentru cei pasionați de înot sau pentru cei care doresc să se bronzeze. Aici se găsesc bazine mari pentru toate vârstele și tobogane cu apă.

Valorificarea potențialului turistic este favorizată de un acces rutier foarte ușor în zonă prin drumuri naționale și județene modernizate, dar și printr-o rețea de drumuri comunale și sătești cu o viabilitate corespunzătoare în cea mai mare parte

6. Evoluția reglementarilor edilitare și urbanistice

În strânsă legătură cu perioada în care s-a format, dezvoltarea localității a fost spontană, organică, în strânsă legătură cu mediul natural și particularitățile grupurilor umane și interesele lor în diverse etape.

În prima parte a secolului al XIX-lea încep să apară reglementări edilitare și urbanistice.

1831 Primele obligațiuni de sistematizare a satelor și alinierea caselor apar odată cu Regulamentul organic.

1853 Ministerul de interne consideră încheiată sistematizarea în Județul Gorj.

Reglementările edilitare și urbanistice continuă să apară în secolul al XX-lea, fiind materializate în documentații de sistematizare care se rezumă la delimitarea perimetrelor intravilane a localităților. În momentul de față, comuna Arcani nu are un Plan Urbanistic General.

7. Evoluția tramei stradale și a parcelarului

Vechile vetre ale satelor comunei Arcani sunt rezultatul unei dezvoltări spontane condiționată de factori hidrografici și de relieful colinar specific submontan al zonei.

Structura inițială de tip rural a localităților este structura unui sat desfășurat inițial linear ce se dezvoltă paralel cu o axă majoră de circulație. Ulterior trama strada se dezvoltă prin dublarea arterei principale cu unele tentaculare într-o structură mai amplă.

Configurarea spațială a așezării localităților între dealuri și văi, a dus la formarea unor sate dese și mici, cu o organizare răsfirată și cu înșirui de loturi și gospodării perpendiculare pe liniile direcționate de drumuri importante sau de cursuri de apă.

Evoluția istorică conduce de cele mai multe ori la divizarea parcelelor din motive de succesiune familială, astfel încât se ajunge la o structură a fronturilor caracterizată prin parcele cu frontul îngust la strada în raport cu lungimea mare a celeilalte dimensiuni.

Acest tip de evoluție a parcelarului nu afectează în timp considerabil evoluția tramei stradale. În cazuri extrem de rare, apar străpungeri de fronturi pentru a se putea obține o îndeșire în miezul parcelelor unde fundurile de curți adună suprafețe importante de teren, care încep să devină interesante din punct de vedere imobiliar.

8. Evoluția fondului construit; tipologia și caracteristicile acestuia, amenajări.

Rețeaua de localități a comunei Arcani cuprinde satul reședință **Arcani** și un număr de trei sate aparținătoare și anume: **Sănătești, Stroiești și Cîmpofeni**, situație care înscrie comuna sub media pe județ de 6,2 sate/comună.

După numărul de locuitori, comuna intră în categoria comunelor de talie mică, având trei sate cu populație sub 500 locuitori (Sănătești, Cîmpofeni, Stroiești) și un sat cu populație peste 500 locuitori (Arcani).

Forma intravilanelor denotă o trăsătură a așezărilor dependente de condițiile naturale și economice specifice județului în general și comunei Arcani în special.

Comuna Arcani este dezvoltată tentacular pe vai, cu sate care au o structură adunată și textură simplă, liniară. Satul Arcani și satul Campofeni sunt sate cu tendințe tentaculare, având strazi și ulițe ramificate. Dezvoltarea satelor de-a lungul văilor a creat condiții propice dezvoltării locuirii populației.

În interiorul comunei, satul de reședință Arcani va avea și în continuare rol polarizator datorită dotărilor publice de interes local asigurând serviciile de bază (comerț, învățământ, sănătate), servicii de infrastructură (cultură, recreere, transporturi, telecomunicații), servicii administrative (administrație, financiar, prelucrarea informațiilor, elaborarea și aplicarea politicilor).

Sursa: Google Earth

Zona geografică în care sunt așezate satele comunei Arcani, le-a oferit, în tot decursul vremii, din abundență materia primă pentru construcția locuințelor: lemn, argilă, piatră, nisip.

CASA DIN ARCANI

Toate casele din Sanătești, făcând excepție biserica veche de lemn, erau construite numai din piatră zidită și tencuită cu argilă. Ultima a fost a Mariei Sontropel demolată în 1971.

Tot din piatră a fost zidită și actuala biserică construită în anul 1850, precum și școala în 1925. C. Albușescu, după venirea de la Runcu în Sanătești, în 1894, construiește în grădina casei două cuptoare de ars var. Piatra calcareasă îi era asigurată din matca Șohodolului adusă de apă de la munte.

Tencuiala peretilor de la case, făcută până atunci cu argilă (humus) este înlocuită cu mortar de var.

În Arcani, Stroiesti și Cimpofeni, la construirea caselor s-a folosit material lemnos. Tot din lemn s-a construit și-au construit și bisericile vechi din Arcani, ultima existentă până în anul 1897, precum și cea din Cimpofeni transferată în 1976 la Balota în județul Mehedinți și cea din Stroiesti care încă se mai pătează.

Casele, fie din piatră, fie din lemn, s-au construit în același stil: pentru început casa monocelulară, apoi cu două camere. Unele au rezistat până în cea de-a doua jumătate a secolului al-XX-lea, ba chiar mai mult: Casa Brânzan a fost demolată în anul 2003.

Bătrânul Nicolae Vald, considerat „omul care știe multe lucruri vechi” descria casa Brânzan, „...casa era de jos până sus din lemn. Fără temelie, avea doar un rând de bolovani de pe Sohodol, ca atunci nu-i mai aduna nimeni...era ca toate casele de demult, din lemn, acoperite cu șindrila, avea două camere: sobă și cămăruță cu o sină ușă de intrare în tărâț”.

În „Memoriile” sale din 1970, înv. Constantin Cătuț a lăsat planul și descrierea casei bunicului său, Ion Cătuț, decedat în 1905, casa în care a locuit multă vreme și tatăl său Vasile I. Cătuț, fost primar al comunei Arcani peste 20 de ani.

Notează:

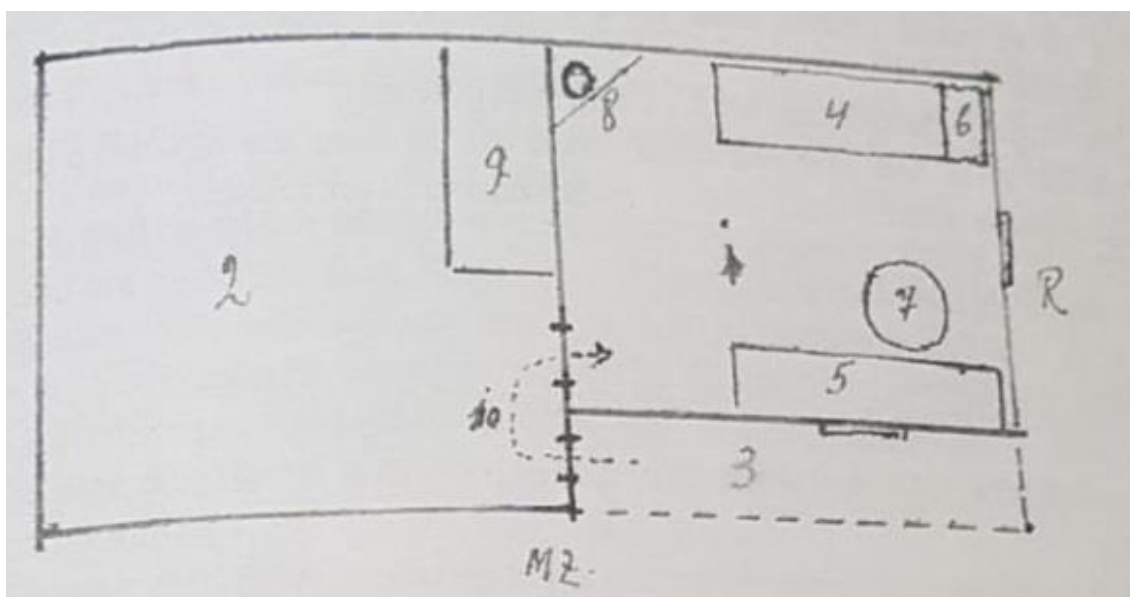
„Căsuța bătrânilor era așezată în fundul curții dincoace de fântână(...) Deși eram destul de mic, aveam 5 ani când a murit bunicul și 6 când a murit bunica, mi-amintesc destul de bine căsuța lor. Era micuță, făcută din lemn și acoperită cu șindrila. Avea doar o cameră de locuit, cea din spre răsărit. În față era o tindă cât lungimea casei, fără pridvor. Ca să urci în tindă era o singură treaptă, iar ca să intri în camera de locuit, din tindă intrai mai întâi în cunie*și apoi pe altă ușă în cameră. Camera nu avea ușă decât spre cunie¹. Avea două ferestre spre răsărit una și alta spre miazăzi, amândouă destul de mici, dar aveau geam. La peretele de la miazănoapte era patul de scânduri și așternut cu cerșii de cânepă. Pentru acoperit erau pășuri de lână. Sobă, lângă peretele de apus, avea vatră pentru pregătirea mâncării. Tot aici coceau turta din făină de porumb și colacii de pâine în timpul iernii. Vara găteau la vatră din

¹ cunia este o componentă a caselor vechi – cămăruță. Cu timpul, odată cu evoluția caselor, dispare din interiorul lor și îi ia locul o nouă dependență – cunia.

cunie, care era deschisă spre acoperiș și avea camită. Tot aici ferbeau căldarea atârnată de laț. Peste iarnă ținea loc și de cămară, având aici putinica cu varză, brădoaica cu murături, cartofii, dovlecii turcești și românești și multe alte mărunțișuri. Acum nu mai este niciuna și poate nici măcar la vre un muzeu. În acest fel erau toate casele bătrânești din sat. Masă înaltă nu aveau. Era doar o masă rotundă joasă, pe lângă care puneau scaune mici, când se așezau să mănânce. Tare sărac trebuie să fi fost bunicul! Casa mai târziu, după moartea bunicului, a fost vândută lui Ilie Mercioiu, zis Vulpe, o rudă după soție. Bătrânul a murit în 1905, august 20, mama Ilinca în noiembrie 1906”

Casa lui Ion Catut, in care s-a nascut si a crescut fiul sau Vasile I. Catut

1. Camera de locuit
2. Cunia (cu toate alimentele)
3. Prispa (tinda fara pridvor)
- 4,5 paturi de scandura cu cergi de cinepa.
- 6 Lada cu toale
- 7 Masa rotunda, joasa cu scaune mici
- 8 Soba
- 9 Vatra focului cu camita spre pod
- 10 Cum se intra in camera de locuit

Încă înainte de a o vinde, Vasile I. Cătuș și-a construit alta cu trei camere, pridvor în tăblii și sâlpai de la târnaț executați la strung, profitând de o echipă de tâmplari din Topești care împreună cu italienii lui Bianchii au lucrat la clădirea actualei biserici din Drumare. folosind aceeași echipă de meseriași, Vasile Condoiu-Dinițoiu din Arcani (ginelele preotului de la biserica în construcție – pr. C. Cernăianu) împreună cu Gr. Davițoiu din Câmpofeni și înv. D.R. Coiculescu din Sănătești, fiecare și-au

Casele amintite mai sus au deschis un drum nou în construcția locuințelor, dar numai cu două camere, (cele cu trei camere făcând excepție) în plus târnațul cu pridvor în tăblii, urmat după ani de case cu trei camere cu pridvor în trafor și mai târziu cu târnaț și balcon.

Toate până în 1924 erau acoperite cu șindrilă (local șindilă).

Primele clădiri acoperite cu țiglă au fost Biserica Popești (1924) și casa I. Berculescu din Arcani.

Cu tablă, făcând excepție, au fost acoperite Biserica "Sf. Voievoși" din Arcani (1903), Biserica "Sf. Nicolae" din Câmpofeni și casa pr. C. Girgiulescu din Arcani, 1917.

În trecut toate casele au avut ușile dintr-o singură scândură cioplită din lemn gros. Cu timpul au apărut uși confecționate din scânduri peste care tâmplarii satelor noastre au aplicat diferite ornamente din bucăți mici de scândură, de forme geometrice. O asemenea ușă se află la Muzeul satului "Gr. Pupăză" din Arcani. Cei ce au trăit până în anii mai apropiați și-au amintit de dulgherii satului, în același timp și tâmplari: Zamfir Pirici, Constantin Condoiu-Ularu, Vasile Stoichițescu- Tican al Bătrân, Const. M. Coman, Al. Cornescu, ultimii trei adevărați "ctitori" de familii de tâmplari în satul Arcani, și Matei Mărgel din Stroești ș.a., meșterii anilor 1920 – 1940. În anul 1933 vine în Arcani tâmplarul Adalbert Bella adus de înv. C. Cătuț să facă tâmplăria la casa ceși-a construit-odin cărămidă, amintită mai sus. Venirea și stabilirea lui aici prin căsătorie, și absolvirea unor școli de meserii de către mulți fii ai satelor comunei au influențat mult îmbunătățirea și înfrumusețarea tâmplăriilor caselor: uși, ferestre, pridvoare. În locul pridvoarelor în tăblii apar pridvoare în trafor. E o plăcere să stai și să admiri casa lui Vasile Tican din Arcani – o adevărată bijuterie.

Anii **1930** sunt anii în care își fac apariția case mai mari, mai spațioase, dar respectând stilul tradițional țărănesc cu târnaț, frumos împodobit.

În **perioada socialismului**, urmărindu-se reducerea suprafețelor construite s-a impus construirea unor case tip, pe vertical cu parter plus etaj, dar era greu să se despartă lumea de tradiție. Totuși au apărut câteva.

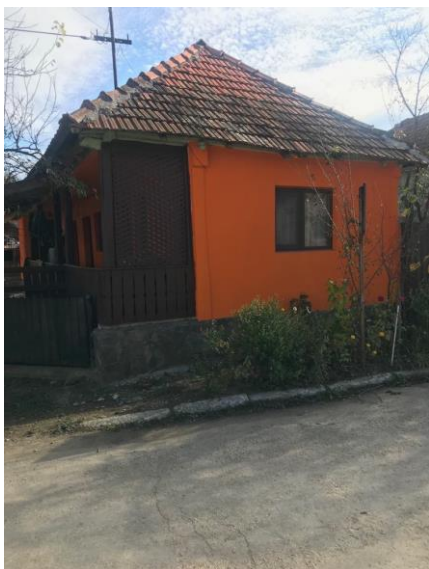
Fața satelor avea să se schimbe după 1989. Au apărut în sat oameni noi, cu gusturi noi, case noi, sectoare noi, cum este cel de pe șoseaua Arcani- podul Sohodolului.

În mare parte casele vechi au fost, „modernizate” păstrând în linii mari volumetria, modernizările fiind la o scară destul de redusă.

Arhitectura nouă, în ultimii 20-30 de ani, este într-o manieră depersonalizată, cu o volumetrie discordantă, și o dispunere neordonată.

Deși organizarea parcelară este destul de ordonată, fronturile stradale sunt nealiniat, și discontinue.

Casele cu o arhitectura care se vrea „modernă” de tip vilă cu unu sau două etaje peste parter, sunt realizate din volume ale căror formă și înălțimi fac notă discordantă cu cadrul general

construcții vechi „modernizate”

Case vechi cu arhitectură tradițională care necesită intervenții de restaurare

ELEMENTELE GOSPODARIEI GORJENE

TÂRNAȚUL

Târnațul este o componentă multifuncțională a casei țărănești. Spiritul gospodăresc al arcăneanului l-a făcut să fie în permanență preocupat de aspectul util al târnațului, dar și de cel al

esteticului, îmbinându-le armonios. Inițial, din cele puține cunoscute, târnațul nu avea pridvor, fiind limitat doar la un spațiu acoperit în fața ușii de la intrare.

Pentru susținerea acoperișului, i s-au adăugat stâlpi de lemn ciopliți sau numai cojiți. Au dăinuit case foarte vechi care aveau târnațul încadrat în pridvor de lemn și în multe cazuri chiar tencuit, (așa cum este încă în prezent Casa Ioanii Stoichițescu -Lăpădat) și mai târziu lucrat de tâmplari, cu sau fără scară. În ritm cu mărirea clădirilor s-a impus și asigurarea rezistenței acestora cu stâlpi pe tot pridvorul, care i-au dat un aspect tot mai frumos, mai plăcut, împodobit cu stâlpi ornați, cu pridvorașe la strașină.

Cu timpul pridvoarele, datorită gustului gospodarului și iscusinței tâmplarilor locali, devin adevărate opere de artă. Pentru târnațurile mai înalte a fost nevoie de scări mai înalte. Și acestea își au istoricul lor. La început erau dintr-o singură piatră sau dintr-un singur trunchi de lemn. Fiind într-o zonă cu multe mori pe apă, scara la multe case era o piatră de moară sau numai o jumătate. S-a trecut la scări cu trepte, două – trei, scobite într-un trunchi de esență tare. Privind utilitatea târnațului trebuie recunoscut că din cele mai vechi timpuri, închis cu pridvor sau nu, a constituit un loc de adăpost "la scuteală" pentru gospodar, chiar și pentru păsări(vezi Casa Rusălinii) sau adăpost pentru câinele "legat la ușă". A fost întotdeauna adăpost "la îndemână" unde "din fugă" își aruncă: sacul cu fasole, dovleacul, cânepa la uscat, porumbii recoltați toamna până la despoierea de frunze. Omul obosit de muncă, în timpul verii, avea în târnaț un loc potrivit unde să-și "hodinească oasele". Acolo, în târnaț, pe scândurile așezate pe sanie își improviza patul peste care întindea cerga sau rogojina. Ba mai mult vara nici noaptea nu se simțea în casă mai bine decât în patul din târnaț "la aer curat". Pentru dimienii satelor arcănene, târnațul era locul destinat unde își întindeau vigurile pe stâlpii pridvorului pentru uscat.

Ce bine se simțea gospodina la războiul de țesut, instalat în vreme frumoasă, în târnaț!

Târnațul își are și superstițiile lui. Cine pleacă de acasă să treacă pragul cu piciorul drept înainte, ca să-i meargă bine. Când cântă cocoșul în prag să te aștepti la musafiri. La casa mortului, la stâlpul târnațului se înfășoară o pânză neagră, semn de doliu. Șase săptămâni, în urma înmormântării, pe culmea de la târnaț stă agățat un obiect de îmbrăcăminte al decedatului în credința că, în acest timp sufletul lui trece pe acasă, astfel are posibilitatea de a-și recunoaște casa.

La nuntă, la stâlpul casei rămâne bradul agățat până se usucă.

Nu trebuie uitată nici preocuparea fetelor și a femeilor să împodobească pridvorul cu tot felul de flori

ACARETURILE

Specifice zonei Văii Jiului acareturile nelipsite din curte gospodarului au fost și încă sunt prezente pivnița, cunia, grajdul, șoprul, pătulul și fântâna.

Pivnița a fost și este una din dependențele absolut necesare în orice gospodărie. Aici se adăpostesc vasele pentru băutură, obiecte ce nu lipsesc din inventarul locuitorilor acestor zone de deal. Din construcție pivnița este făcută din trunchiuri de stejar cioplit sau fasonat la joagăr. De obicei tot aici gospodinele păstrează unele din produsele pentru iarnă: fasolea, varza, murăturile, și chiar carnea de la porcul de Crăciun conservată pentru iarnă și nu numai. E o plăcere să stai câteva momente în ea plină "cu de toate".

Cunia nu este altceva decât "bucătăria de vară" din care nu lipsea cuptorul pentru copt mălaiul sau pâinea, vatra pentru țâst, pârlăul pentru "opărit și albit țealele, un loc anume pentru instalat cazanul de fabricat țuica.

Grajdul, adăpostul vitelor, este construit din trunchiuri de lemn sau din scânduri. În ultimile decenii materialul lemnos a fost înlocuit de zid de cărămidă sau de piatră, multe având deasupra fânare pentru adăpostit nutrețul.

Pătulul este construcția în care sunt depozitați porumbii în știuleți culeși toamna. Pătulele din vechile gospodării erau realizate din nuiiele de stejar împletite, așezate în fața gospodăriilor, la drum pentru mai multă siguranță. Mult timp pătulele erau realizate "la comandă" de către locuitorii satului la Săuca, în pădure la Daimac.

Cărăușii din Arcani și Câmpofeni, în multe cazuri comandau aici pătulele pe care le transportau și le vindeau în schimb de cereale în localități din sudul Doljului și Mehedințului.

Fântâna se construia de obicei "la drum" pentru mai multe gospodării și la îndemâna trecătorilor apa fiind "mare pomană, bine primită pe lumea ailaltă". Se mai păstrează în zona șoselei fântânile: lui Baltă (I.R. Coica) la intrarea în Arcani și a lui Șandru

9. Operațiuni urbanistice importante (parcelari, demolări, trasări de artere de circulație noi, lucrări hidrotehnice, amenajări de suprafețe plantate, etc.)

În decursul evoluției sale nu au avut loc operațiuni urbanistice importante.

Parcelarea s-a realizat odată cu structurarea vetrei satului.

Nu s-au trasat artere noi de circulație, lucrările din acest domeniu fiind din categoria modernizărilor de parte carosabilă și de intersecții, reparații și lărgiri de poduri și podețe.

10. Concluzii referitoare la vechimea construcțiilor și amenajărilor urbane (străzi, piețe, plantații) și la evoluția urbanistică a localității

Structura urbană inițială a localității a fost păstrată dezvoltarea în jurul axei majore de circulație și a axei secundare, părțile noi din localitate realizându-se în afara vetrei inițiale, de-a lungul străzilor principale.

Majoritatea construcțiilor de locuit datează din prima jumătate a secolului XX-lea, elementele mai vechi de patrimoniu fiind clădirile de cult cu elementele lor componente.

III. IDENTIFICAREA VALORILOR DE PATRIMONIU CONSTRUIT

Cadru legislativ în vigoare :

- Legea nr. 422 / 2001 privind protejarea monumentelor istorice ;
- Ordonanța Guvernului 43 /2000 – republicată privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național ;
- Legea nr. 468/2003 – protejarea monumentelor istorice ;
- Legea nr.378/2000 – privind protejarea siturilor arheologice ;
- Ordinul 2260 / 2008 – privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice inclusiv lista ;

1. Identificarea construcțiilor valoroase

Pe teritoriul comunei Arcani sunt consemnate un număr de 2 monumente istorice fiind înscrise în LMI 2015. Aceste monumente de arhitectură sunt reprezentate de două case care în prezent și-au pierdut statutul de monument istoric pentru că acestea au dispărut la o dată pe care nu o putem preciza.

LISTA MONUMENTELOR ISTORICE 2015

Nr. Crt.	Cod LMI	Denumirea	Localitatea	Adresa	Datarea
1.	GJ-II-m-B-09208	Casa de lemn Elisaveta Rașoveanu	sat ARCANI; comuna ARCANI		inc. Sec. XIX
2.	GJ-II-m-B-09391	Casa de lemn Brădiceanu	sat STROIEȘTI; comuna ARCANI		Sec. XIX

2. Identificarea spațiilor și perspectivelor valoroase

Amenajările urbane valoroase sunt identificate ca valori ale țesutului urban existent prin clădirile menționate în L.M.I 2015 care în prezent și-au pierdut statul de monument istoric pentru că acestea au dispărut la o dată pe care nu o putem preciza.

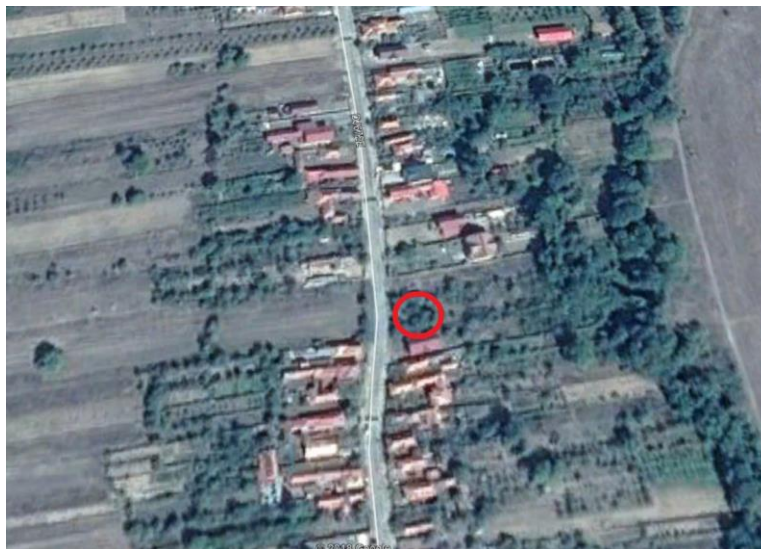
Spațiile și perspectivele valoroase sunt date de zonele care conțin case cu valoare ambientală și arhitecturală prezentate în fișele anexate.

Este de remarcat faptul că fiecare dintre cele 4 sate în parte au relație armonioasă în raport cu peisajul natural și în acest sens trebuie manifestată o grijă permanentă, astfel încât peisajul construit să nu prejudicieze peisajul natural.

3. Date semnificative referitoare la construcții și amenajări

Casa de lemn Elisaveta Rașoveanu este înscrisă în Lista Monumentelor Istorice cu codul GJ-II-m-B-0928 în satul Arcani ca datând din secolul al XIX-lea.

În urma vizitei pe teren am constatat că imobilul monument istoric a dispărut la o dată pe care nu o putem preciza. Din aceste motive propunem declasarea monumentului istoric.

Casa de lemn Brădiceanu este înscrisă în Lista Monumentelor Istorice cu codul GJ-II-m-B-09391 în satul Stroiști ca datând din secolul al XIX-lea.

În urma vizitei pe teren am constatat că imobilul monument istoric a dispărut la o dată pe care nu o putem preciza. Din aceste motive propunem declasarea monumentului istoric.

4. Concluzii referitoare la elementele care necesită protecție și la natura acestora.

Elementele care necesită protecție sunt reprezentate de peisajul cultural format din obiecte de arhitectură clasate ca monumente istorice și imobilele care nu sunt cuprinse în lista de monumente istorice, dar îndeplinesc criteriile de clasare. Aici ne referim la biserica din satul Stroiști, satul Davitoi înscrisă în LMI 1970 cu codul B134 - Biserica de lemn „Sf. Voievozi” care a fost scoasă din lista din motive necunoscute (conform adresei cu nr. 130/25.02.2016-Direcția Județeană pentru cultură Gorj). Totodată au fost identificate un număr de 4 zone cu case de valoare arhitecturală/ambientală ce trebuie protejate.

Protecția elementelor construite este asigurată prin statutul de ansamblu, sau monument al diverselor obiective cu valoare istorică înscrise în L.M.I 2015 prin propunerea de clasare a unor noi obiective, prin delimitarea zonelor de protecție a fiecărui monument.

IV.DEFINIREA ȘI DELIMITAREA ZONELOR DE PROTECȚIE ȘI A ZONELOR ISTORICE DE REFERINȚĂ

Definirea zonelor de protecție trebuie realizată pentru elementele valoroase/monumente aflate într-o poziție singulară față de zona construită protejată (existent și propusă) sau amplasate în zone fără valoare arhitecturală sau urbană din cadrul localității.

Aceste zone de protecție ale monumentelor sunt construite din suprafața de teren în care acțiunea factorilor naturali și antropici poate avea un impact negativ direct asupra monumentelor, cu următoarele efecte:

- distrugerea bunurilor construite ce constituie elementul de patrimoniu;
- degradarea peisajului înconjurător;

- împiedicarea percepției bunului.

Pentru monumentele din comuna Arcani s-au instituit 6 zone de protecție, în care sunt incluse cele 2 monumente istorice, ce se regăsesc în Lista Monumentelor Istorice 2015, o clădire de cult propusă spre clasare și cele 3 zone cu case cu valoare arhitecturală/ambientală propuse spre protejare.

Fiecare dintre cele 6 Zone de Protecție instituite pe teritoriul comunei se regăsesc în planșa de Reglementări Urbanistice a Planului Urbanistic General.

V.CONCLUZII ALE STUDIULUI ISTORIC IN VEDEREA PASTRARI SI PUNERII IN VALOARE A PATRIMONIULUI CONSTRUIT SI DELIMITAREA ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE

În cadrul comunei Arcani sunt prezente 2 monumente istorice, incluse în LMI 2015, fără valoare de patrimoniu arhitectural, pentru că acestea au dispărut la o dată pe care nu o putem preciza. În urma vizitei pe teren au fost identificate 3 zone cu casa având valoare ambientală/arhitecturală și o biserică cu arhitectura tradițională. Trebuie precizat că această biserică din satul Stroiești, cătun Davitoi a fost înscrisă în LMI 1970 cu codul B134 - Biserica de lemn „Sf. Voievozi” și a fost scoasă din listă din motive necunoscute (conform adresei cu nr. 130/25.02.2016-Direcția Județeană pentru cultura Gorj). Este necesar ca această listă să fie completată cu includerea acestei biserici de valoare pe de o parte și pe de altă parte apreciem că necesară inițierea unor studii în vederea declassării și a eliminării din listă a celor două poziții care se referă la imobilele ce au dispărut și aici ne referim la Casa de lemn Brădiceanu, sat Stroiești și la casa de lemn Elisaveta Rașoveanu din satul Arcani.

În vederea păstrării acestor valori ale patrimoniului construit au fost definite Zone de Protecție pentru fiecare obiectiv analizat, acestea fiind delimitate pe limitele de parcele.

În vederea protejării, conservării și punerii în valoare a elementelor de patrimoniu propunem următoarele măsuri:

- identificarea pozițiilor din Lista Monumentelor Istorice care nu mai au corespondent în teren în sensul că, fie prezenta lor în Listă este rezultatul unei erori materiale, fie au dispărut de la momentul întocmirii Listei și până în prezent.
- inițierea procedurii de declassare a monumentelor enumerate mai sus și a demersurilor în vederea eliminării lor din Lista Monumentelor Istorice, astfel încât să se obțină un inventar corect, complet și real al monumentelor istorice care trebuie să facă parte de drept din această evidență.
- inițierea unui studiu și a procedurii de clasare acolo unde este cazul pentru imobilele cu valoare culturală și care îndeplinesc criteriile de clasare, astfel încât acestea să poată fi înscrise în completarea Listei Monumentelor Istorice.
- după avizarea Studiului Istoric de Fundamentare și aprobarea Planului Urbanistic General se vor respecta întocmai prevederile legislației în vigoare care reglementează eliberarea autorizațiilor de construire în cazul intervențiilor asupra monumentelor istorice și în zonele de protecție ale acestora, obținerea avizului Ministerului Culturii fiind obligatorie în aceste cazuri.
- se instituie interdicția amplasării mormintelor și a oricăror alte construcții subterane sau supraterane la o distanță mai mică de 5 m față de cel mai apropiat perete exterior al bisericilor monument istoric de pe teritoriul administrativ al comunei Arcani. Prin grija primăriei, după aprobarea Planului Urbanistic General, se va comunica instituirea interdicției mai sus amintite tuturor parohiilor care dețin biserici monument istoric.

DEFINIREA SI DELIMITAREA ZONELOR DE PROTECTIE SI A ZONELOR ISTORICE DE REFERINTA

Monumentele istorice sunt bunuri imobile, constructii si terenuri situate pe teritoriul Romaniei, semnificative pentru istoria, cultura si civilizatia nationala si universala.

Monumentele istorice fac parte integranta din patrimoniul cultural national si sunt protejate prin lege.

Conform Legii 422 / 2001 se stabilesc urmatoarele categorii de monumente istorice, bunuri imobile situate supateran, subteran sau subacvatic:

a) **monument** - constructie sau parte de constructie, impreuna cu instalatiile, componentele artistice, elementele de mobilare interioara sau exterioara care fac parte integranta din acestea, precum si lucrari artistice comemorative, funerare, de for public, impreuna cu terenul aferent delimitat topografic, care constituie marturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, stiintific sau tehnic;

b) **ansamblu** - grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic de constructii urbane sau rurale care impreuna cu terenul aferent formeaza o unitate delimitata topografic ce constituie o marturie cultural-istorica semnificativa din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, stiintific sau tehnic;

c) **sit** - teren delimitat topografic cuprinzand acele creatii umane in cadru natural care sunt marturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, stiintific, tehnic sau al peisajului cultural ;

Monumentele istorice apartin fie domeniului public sau privat al statului, al judetelor, oraselor sau comunelor, fie sunt proprietate privata a persoanelor fizice sau juridice.

Monumentele istorice proprietate publica a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale sunt inalienabile, imprescriptibile si insesizabile; aceste monumente istorice pot fi date in administrare institutiilor publice, pot fi concesionate, date in folosinta gratuita institutiilor de utilitate publica sau inchiriate, in conditiile legii, cu avizul Ministerului Culturii si Cultelor sau, dupa caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii si Cultelor.

Monumentele istorice aflate in proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot fi vandute numai in conditiile exercitarii dreptului de preemtiune al statului roman, prin Ministerul Culturii si Cultelor, sau al unitatilor administrativ-teritoriale, dupa caz, potrivit prezentei legi, sub sanctiunea nulitatii absolute a vanzarii.

Proprietarii persoane fizice sau juridice care intentioneaza sa vanda monumente istorice vor instiinta in scris directiile pentru cultura, culte si patrimoniul cultural national judetean.

In conditiile legii, in vederea protejarii monumentelor istorice se poate proceda, in cazuri extreme, la stramutarea acestora.

Monumentele istorice care se afla pe teritoriul Romaniei si care sunt proprietatea altor state sunt protejate in conditiile prezentei legi.

Monumentele istorice se claseaza astfel:

a) in grupa A - monumentele istorice de valoare nationala si universala;

b) in grupa B - monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local ;

In localitatea Arcani avem inventariate monumente ale patrimoniului cultural de categoria B.

Clasarea monumentelor istorice in grupe se face prin ordin al ministrului culturii si cultelor, la propunerea Comisiei Nationale a Monumentelor Istorice, conform procedurii de clasare prevazute de prezenta lege.

Monumentele istorice clasate si zonele de protectie a acestora, aflate in proprietate publica, pot fi declarate, potrivit legii, de interes public national sau local, dupa caz, prin hotarare a Guvernului initiata de Ministerul Culturii si Cultelor, respectiv prin hotarare a consiliilor locale, judetene cu avizul Ministerului Culturii si Cultelor.

Pentru fiecare monument istoric se instituie zona sa de protectie, prin care se asigura conservarea integrata a monumentului istoric si a cadrului sau construit sau natural.

Delimitarea si instituirea zonei de protectie se realizeaza simultan cu clasarea bunului imobil ca monument istoric, in conditiile legii.

In zona de protectie pot fi instituite servituti de utilitate publica si reglementari speciale de construire prin planurile si regulamentele de urbanism aprobate si avizate conform legii.

Monumentele istorice sunt protejate indiferent de regimul lor de proprietate sau de starea lor de conservare.

Protejarea monumentelor istorice este parte componenta a strategiilor de dezvoltare durabila economico-sociala, turistica, urbanistica si de amenajare a teritoriului, la nivel national si local.

Exproprierea pentru cauza de utilitate publica a monumentelor istorice si a zonelor de protectie a acestora sau instituirea unor servituti poate fi initiata si aplicata numai cu avizul Ministerului Culturii si Cultelor.

Aplicarea de servituti care au drept consecinta desfiintarea, distrugerea partiala sau degradarea monumentelor istorice si a zonelor lor de protectie este interzisa.

Orice interventie asupra monumentelor istorice si asupra imobilelor din zona lor de protectie, precum si orice modificare a situatiei juridice a monumentelor istorice se fac numai in conditiile stabilite prin Legea 422 / 2001.

Desfiintarea, distrugerea partiala sau totala, profanarea, precum si degradarea monumentelor istorice sunt interzise si se sanctioneaza conform legii.

Interventiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza si cu respectarea avizului emis de Ministerul Culturii si Cultelor; fac exceptie interventiile determinate de forta majora, cu conditia ca modificarile sa fie reversibile.

In sensul prezentei legi, interventiile ce se efectueaza asupra monumentelor istorice sunt:

a) toate lucrarile de cercetare, construire, extindere, reparare, consolidare, conservare, restaurare, amenajari peisagistice, precum si orice alte lucrari care modifica substanta sau aspectul monumentelor istorice, inclusiv reparatiile curente, lucrarile de intretinere si iluminarea interioara si exterioara de siguranta si decorativa;

b) executarea de mulaje de pe componente ale monumentelor istorice;

c) amplasarea definitiva sau temporara de imprejmui, constructii de protectie, piese de mobilier fix, de panouri publicitare, firme, sigle sau orice fel de insemne pe si in monumente istorice;

d) schimbari ale functiunii sau destinatiei monumentelor istorice, inclusiv schimbarile temporare;

e) stramutarea monumentelor istorice;

f) amenajari de cai de acces, pietonale si carosabile, utilitati anexe, indicatoare, inclusiv in zonele de protectie a monumentelor istorice ;

Autorizatia de construire, autorizatia de desfiintare, precum si autorizatiile referitoare la interventiile prevazute in documentatii , sunt eliberate numai pe baza si in conformitate cu avizul Ministerului Culturii si Cultelor si cu celelalte avize, potrivit dispozitiilor legale in vigoare.

Autorizatiile emise fara avizul institutiilor abilitate prin lege si fara respectarea conditiilor acestora, sunt nule de drept.

Interventiile care se efectueaza asupra imobilelor care nu sunt monumente istorice, dar care se afla in ansambluri, situri sau zone de protectie a monumentelor istorice, se autorizeaza pe baza avizului Ministerului Culturii si Cultelor.

Expertizarea structurala a monumentelor istorice si verificarea tehnica a proiectelor de consolidare a monumentelor istorice se fac numai de experti si verificatori tehnici, atestati de Ministerul Culturii si Cultelor pentru exigentele specifice domeniului monumentelor istorice, cu respectarea cerintelor privind calitatea lucrarilor in constructii.

Programul de conservare a monumentelor istorice inscrise in *Lista cuprinzand monumentele istorice in grupa A* se avizeaza de Ministerul Culturii si Cultelor, iar cel al monumentelor istorice inscrise in *Lista cuprinzand monumentele istorice in grupa B* se avizeaza de directiile pentru cultura, culte si patrimoniul cultural national judetene, respectiv regional .

Zona de protectie din jurul unui monument este o portiune de teren delimitata si trecuta in regulamentul local de urbanism pe care nu se pot face constructii, plantatii si alte lucrari care ar pune in

pericol, ar polua, ar diminua vizibilitatea, ar pune in pericol eventualele vestigii arheologice subterane aflate sub sau in imediata vecinatate a monumentului. Este o zona-tampon intre monument si mediul inconjurator actual. Zonele de protectie din jurul monumentelor istorice sunt distante masurate de la limita exterioara a terenurilor pe care se afla monumente istorice.

Terenul pe care se afla un monument istoric include, in afara de constructia propriu-zisa, si drumuri de acces, scari, parcul sau gradina, turnuri, chioscuri si foisoare, gardul sau zidul de incinta, bazine, fantani, statui, cimitire si alte constructii sau amenajari care formeaza ansamblul monumentului.

SERVITUTI IMPUSE IMOBILELOR DIN ZONA DE PROTECTIE :

- Compatibilitatea functiunilor : nu sunt permise functiuni care sa distoneze cu functiunea monumentului (ex. – interzis amplasarea de spatii destinate alimentatiei publice ce pot provoca poluarea fonica si vizuala;
- Spatiile plantate - este necesara supravegherea spatiilor din jurul monumentului prin realizarea de lucrari de intretinere si curatare ;
- Circulatia, accese, stationari : drumurile de acces catre monument trebuie sa fie fluente si in buna stare de functionare, indiferent de sezon. Dupa caz trebuie organizate parcare care sa permita accesul carosabil al vizitatorilor ;
- Volumele si forma cladirilor, inaltimea permisa, pastrarea caracteristicelor fatadelor valoroase, raport plin – gol, pastrarea formelor acoperisurilor istorice, tamplaria ferestrelor si subimpartirea istorica trebuie pastrata sau refacuta (de evitat profil PVC cu geam termopan).
- Materiale de constructie si aspectul exterior al cladirilor – compatibilitatea materialelor folosite cu cele existente ; este interzisa alaturarea materialelor nespecifice si neadecvate fatadelor istorice, probe de culoare prin investigatii premergatoare restaurarii ; sunt de evitat culorile stridente aplicate pe fatadele si invelitorile constructiilor invecinate monumentului ;
- Cladirile noi sau modificarile / reconstruciile de cladiri existente se vor integra in caracterul general al zonei si se vor armoniza cu cladirile invecinate ca arhitectura si finisaje ;
- Se interzice imitarea stilurilor arhitecturale straine zonei sau folosirea de materiale nespecifice zonei ;
- Se interzice afectarea aspectului arhitectural al cladirilor prin dispunerea neadecvata a reclamelor pe plinurile fatadelor , parapete, balcoane, etc ;
- Nu se admite utilizarea finisajelor noi (gresie, faianta, materiale plastice, sticla, aluminiu, panouri prefabricate etc.). Se interzice vopsirea cladirilor in culori stridente si stralucitoare. Gama cromatica va fi unitara, recomandate fiind nuantele de griuri deschise (alb patinat), bej deschis, materiale naturale – lemn, piatra, caramida aparenta. Pentru locuinte se interzice folosirea placarii cu materiale de tip ALUCOBOND, folosirea in exces a sticlei la fatade (perete cortina), placarile cu ceramica.
- Nu se admit invelitori din azbociment, materiale plastice sau bituminoase, indiferent de tratamentul suprafetei aparente. Sunt interzise, de asemenea, culorile stridente, atipice, straine de traditia locala (albastru, rosu lucios etc.).

CARACTERISTICI

- Constructiile cu valoare de patrimoniu au aparut organic, unele dintre ele au generat in jur un tesut prin natura functiunii lor, iar altele au aparut in mijlocul unui tesut existent.

AGRESIUNI

Agresiunile sunt de obicei din categoria constructiilor rezidentiale insotite de anexe. In majoritatea situatiilor acestea nu s-au realizat in baza unei autorizatii de construire.

Agresiunea se manifesta prin poluarea vizuala de natura :

- volumetrica, atunci cand constructia mai noua iese din scara sau are o forma dezordonata ; aici se incadreaza si situatiile in care forma acoperisului este nepotrivita ;
- a calitatii fatadei sau arhitecturii, atunci cand constructia mai noua are un aspect dizarmonios din p.d.v. al calitatii finisajului, golurilor, calitatii executiei ;

- cromatica, atunci când construcția mai nouă este tratată cu materiale lucioase, nepotrivite stridente, inscripții luminoase, moderniste, texte în relief ;
- a aglutinării dezordonate, când într-un spațiu mic apar multe construcții ce creează dezordine în câmpul vizual de percepție a monumentului ;
- a stării construcțiilor învecinate, atunci când construcțiile mai noi sunt degradate ;

UTILIZARI ADMISE

- locuințe dotate cu utilitățile strict necesare, de standard mediu, compatibile cu ținuta arhitecturală a clădirilor existente ;

UTILIZARI ADMISE CU CONDITIONARI

- unități comerciale cu produse alimentare de necesitate zilnică cu condiția ca funcțiunea să nu stănjenească vecinătățile și să nu afecteze vegetația existentă în curți ; nu se vor permite însemne ce țin de publicitatea de marca. Se interzice folosirea inscripțiilor luminoase, stridente, a materialelor perisabile sau a rezolvarilor ce nu sunt caracteristice zonei.

UTILIZARI INTERZISE

- activități care pot provoca degradarea clădirilor sau sunt incompatibile cu statutul de zonă protejată ;
- activități productive poluante, cu risc tehnologic sau incomode prin traficul generat ;
- construcții provizorii de orice natură, inclusiv chioscuri și panouri publicitare de orice dimensiuni și indiferent de modalitatea lor de montare ;
- depozitare en-gros ;
- depozitarea pentru vânzarea unor substanțe inflamabile sau toxice ;
- activități care utilizează pentru depozitare terenul vizibil din circulațiile publice sau instituțiile publice ;
- depozitari de materiale re folosibile ;
- platforme de pre colectare a deșeurilor ;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente ; excepția o constituie instituțiile statului care au ca obiect eliminarea riscurilor (alunecări de teren, inundații)
- spații pentru alimentație publică ;
- spații prestări servicii de întreținere personală (coafor, frizerie)
- farmacii ;
- servicii financiar-bancare și de asigurări

AMPLASAREA CLĂDIRILOR

- **caracteristicile parcelelor** : se mențin neschimbate dimensiunile și formele actuale ale parcelelor din zonă protejată. Pentru lucrările noi, lotul se consideră construibil dacă are o suprafață minimă de 500 mp.
- **amplasarea față de aliniament** : Așezarea clădirilor se va face retras cu 3 m de la aliniamentul străzii, de regulă ; fața clădirii va fi paralelă cu acest aliniament. În cazul în care regimul de aliniere al fatadelor este identic cu aliniamentul, se va păstra regula locului.
- **aliniera laterală și posterioară** : în cazul în care pe una dintre limitele laterale ale parcelei există calcanul unei construcții învecinate, noua clădire se va alipi la acest calcan pe o lungime de maxim 15 m de la aliniament, iar fața de limită opusă a parcelei se va retrage la o distanță egală cu jumătate din înălțimea la cornișă, dar nu mai puțin de 3 metri ;
  - în cazul în care parcela se învecinează cu clădiri retrase față de limitele laterale ale parcelei, noua clădire se va retrage obligatoriu față de ambele limite laterale ale parcelei la o distanță egală cu jumătate din înălțime dar nu mai puțin de 3 metri ;
  - clădirile se vor retrage față de limită posterioară la o distanță de cel puțin jumătate din înălțimea clădirii măsurată la cornișă, dar nu mai puțin de 5 metri ; în cazul în care pe limită

posteroara a parcelei exista calcanul unei constructii invecinate, noua cladire se alipi la acest calcan ;

AMPLASAREA CLADIRILOR PE ACEEASI PARCELA

- cladirile vor respecta intre ele distante egale cu jumatate din inaltimea la cornisa a celei mai inalte dintre ele;

ECHIPAREA CLADIRILOR

- **circulatii si accese** : parcela este construabila numai daca are asigurat un acces carosabil de minim 4m dintr-o circulatie publica in mod direct sau prin drept de trecere legal obtinut prin una din proprietatile invecinate;
- **stationarea autovehiculelor** : stationarea vehiculelor se admite numai in interiorul parcelei, deci in afara circulatiilor publice ;
- **conditii de echipare edilitara** : toate constructiile vor fi racordate la retele edilitare publice ; se va asigura evacuarea rapida si captarea apelor meteorice in reseaua de canalizare ;
  - toate noile bransamente pentru electricitate si telecomunicatii vor fi realizate ingropat.
  - se interzice dispunerea antenelor tv satelit in locuri vizibile din circulatiile publice si se recomanda evitarea dispunerii vizibile a cablurilor tv. Se interzice amplasarea firidelor de bransament pentru electricitate , telecomunicatii si gaze pe fatadele principale ale cladirilor. Se interzice montarea aparatelor de aer conditionat pe fatadele catre strada.
- **Spatii libere si plantate** : spatiile libere vizibile din circulatiile publice vor fi tratate ca gradini de fatada. Spatiile neconstruite si neocupate de accese si trotuare de garda vor fi inierbate si plantate cu un arbore la fiecare 50 mp. Se recomanda ca pentru imbunatatirea microclimatului si pentru protectia constructiei sa se evite impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese.
- **Aspectul exterior** : prin repararea cladirilor existente (inclusiv prin masurile de consolidare ale structurilor) se va pastra sau se va reveni la arhitectura initiala a fatadelor . Arhitectura noilor cladiri va respecta caracterul arhitectural general al zonei inscriindu-se, inainte de toate, in scara definita de majoritatea cladirilor existente. In cazul locuintelor si pensiunilor, acoperisurile vor fi de regula in 4 ape, vor avea panta similara cu cea a cladirilor traditionale existente si vor fi acoperite cu sita (dranita, sau sindrila), tigla ceramica in culori inchise. Se interzic rezolvarile cu tabla profilata tip tigla. Se accepta rezolvari cu 2 ape, cu conditia ca cele 2 pante sa fie simetrice, iar panta acoperisului sa fie aceeaasi cu a cladirilor traditionale specifice zonei.
Se interzic :
  - imitarea stilurilor arhitecturale straine zonei sau folosirea materialelor nespecifice zonei ;
  - utilizarea tamplariei metalice din aluminiu sau material plastic pentru usi si ferestre ; se va folosi tamplaria de lemn vopsita, eficienta in timp si specifica zonei ;
  - utilizarea neacoperita a unor materiale care in mod traditional au fost acoperite cu parament ;
  - utilizarea tencuielilor rugoase tip strop sau calcio vecchio ;
  - utilizarea placajelor ceramice, sparturi din placi de marmura, caramida aparenta ; se vor folosi tencuieli lise ;
  - sublinierea diferentelor cromatice dintre elementele de soclu cu culori contrastante ;
  - suprafete vitrate de mari dimensiuni (pereti cortina) la fatade ;
  - imitatiile de materiale naturale (ceramica cu textura de piatra/lemn, profilaturi din polistiren cu texturi minerale) ;
  - utilizarea improprie a materialelor (placaje ceramice exterioare sau suprafete metalice stralucitoare) ;

- utilizarea culorilor stridente ;
- vopsirea paramentelor de piatra sau a rosturilor ;
- imprumuturile din arhitectura orientala sau neo-clasica (balustrii, exesele decorative, ornamentele de tip friza, ornamentele zoomorfe sau antropomorfe)

Daca cladirea este catalogata prin PUG ca avand valoare arhitecturala proprie interventiile admise vor fi urmatoarele :

- consolidare si restaurare cu aportul specialistilor, pastrand cat mai mult din caracteristicile originale ; se pot aduce modificari pe partiu interior care nu afecteaza aspectul exterior al cladirii.

La limita exterioara a zonei de protectie a monumentului se vor evita discrepantele volumetrice.

- **Imprejmuiri** : se va mentine caracterul existent al imprejmuirilor astfel :

- se va acorda prioritate conservarii gardurilor existente ; in caz ca este absolut necesara refacerea lor, ele vor urma acelasi regim de avizare ca si interventiile asupra cladirilor. Gardurile spre strada vor fi transparente, cu inaltimea maxima de 1,5 metri ; gardurile vor putea avea un soclu din beton sau zidarie de piatra (interzise aplicatiile de imitatii de piatra) de circa 0,60 m, partea superioara fiind realizata din profile metalice sau lemn si vor putea fi dublate de gard viu ;
- pentru a conferi o imagine unitara strazilor, se interzic rezolvarile cu panouri din fier forja, policarbonat, profile din material plastic, decoratiunile si toate adaosurile inutile pentru structura gardului ;
- se incurajeaza preluarea tipologiilor traditionale de gard ; imprejmuiri din materiale naturale prelucrate simplu in sistem uluca, sistem trafor lemn cu model repetitiv, etc.

CONFORMAREA CLADIRILOR

- **inaltimi admise in zona de protectie a monumentelor : S+P+1E** , maximum 7 m la cornisa. Inaltimea noilor constructii nu va putea depasi, totodata, cu mai mult de 3 m inaltimea cladirilor existente invecinate. Atunci cand o cladire noua este alaturata la calcan unei constructii existente cu acoperis, este recomandata preluarea pantei acoperisului, fara insa a depasi coama acoperisului existent.

OCUPARE SI UTILIZAREA PARCELEI

- POT maxim = 35%
- CUT maxim = 0,40 pentru cladiri parter, 0,80 pentru inaltimi P+1 ;

Întocmit,
carh. urb. **Angela Bușcă**

Verificat,
Arhitect Severică Mitrache
Specialist MCC nr. 138S
Specialist RUR – F6

